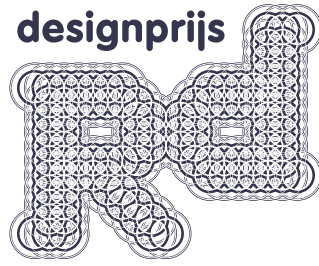

Rotterdam
designprijs

11

**“DESIGN IS
A HUMANIST
ACTIVITY.
IF IT’S NOT, I
DON’T KNOW
WHAT IT’S
DOING.”**

PREFACE

The Rotterdam Design Prize believes its duty is to stimulate thought and debate on design's role in the cultural and social field. Since its founding in 1993, this biennial prize has served as a barometer of what is currently considered important. An annually changing nomination committee and international jury determine the context to which the professional and public respond. The Rotterdam Design Prize is the award that brings views and opinions on design into focus and investigates the breadth of the field – a fascinating snapshot with a museum exhibition attached. In this 11th edition, as ever, new developments in the design field, opinions and visions were of central importance. Once again, the contest had no categories and a single €15,000 grand prize. Through a special partnership with Premisela, the Netherlands Institute for Design and Fashion, a new €5,000 award was added: the Premisela Public Prize. But who was eligible this time for the Rotterdam Design Prize, and why? A new nomination procedure made this question more prominent than ever. Five scouts, all working in the design field, were asked to put forward three nominees each. They replaced the committee that previously reviewed and nominated submitted works. There was no discussion and no consensus. As long as the scouts supported their choices with convincing arguments, they were able to nominate almost anything. The scouts functioned as ambassadors for the prize, with their differences in perspective taking centre stage.

Thus, the fashion designer and artist Aziz Bekkaoui made a plea for design's performative character through his nominations. Sophie Krier, a designer and curator, identified an emerging new role for designers and paid close attention to their research work. Matthijs van Dijk, a professor of industrial design at Delft University of Technology, stayed close to home, choosing products that enriched people's daily lives, including his own. Meanwhile, the graphic designer and Rotterdam Design Prize 2009 winner Joost Grootens looked for currency and clear relevance in the present moment. And Ginette Blom and Jacqueline Moors of the design agency Blom&Moors – the only duo to serve

as scouts together – focused on projects with a clear link to social issues.

This reader brings together all the scouts' arguments for nominating the projects they did. The international jury members – the journalist Susan Szenasy, the publisher Lars Müller, the designer Sebastian Wrong, and Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch curator Fredric Baas, the jury chairman – were pleasantly surprised by the high quality and diversity of the scouts' selections. The jurors even believe that these selections indicate that Dutch design is moving in a new direction, one that does not tally with the usual definitions. In the full jury report, included in this reader, Baas explains how the jury arrived at its choice of a winner.

The public's input was actively sought. Premisela developed a Rotterdam Design Prize app, organised discussions with scouts inside the exhibition, and solicited designers' opinions at the Object Rotterdam fair. Premisela and the AVRO broadcasting company also developed a five-part format for the TV show *Kunstuur* focusing on the individual scouts and their respective nominees. With more than 10,000 voters, roughly 50,000 visitors to the exhibition and an average 120,000 viewers for each *Kunstuur* episode, it is clear that the public's interest in a meaning- and ideas-driven design prize is considerable – and, in these times of social change, perhaps more relevant than ever.

We extend our thanks to all the nominees, everyone else involved, and the audience.

Joanna van der Zanden
Artistic director, Rotterdam Design Prize 2011

INLEIDING

De Rotterdam designprijs beschouwt het als haar taak om het denken en debatteren over de rol van vormgeving in het culturele en maatschappelijke veld te stimuleren. De tweejaarlijkse prijs biedt sinds de oprichting in 1993 een goed beeld van wat op dat moment belangrijk wordt geacht. De wisselende nominatiecommissies en internationale juryleden bepalen hierbij de context waarop het designveld en het publiek reageert. De Rotterdam designprijs is hiermee de prijs die de visies op en opinies over vormgeving scherp stelt en de breedte van het designveld onderzoekt. Een momentopname met status, gekoppeld aan een museale presentatie in Museum Boijmans Van Beuningen.

Ook tijdens deze editie, inmiddels de 11e, stonden de verschillende ontwikkelingen in het designveld en de meningen en visies centraal. En net als eerdere edities kende de prijs geen categorieën en maar één hoofdprijs van 15.000 Euro. Door een bijzondere samenwerking met PremSela, Nederlands Instituut voor Design en Mode, kwam er een nieuwe prijs met een waarde van 5.000 Euro bij: De PremSela Publieksprijs.

Maar wie kwamen in aanmerking voor de Rotterdam designprijs 2011 en waarom? Een nieuwe nominatieprocedure maakte deze vraag prominenter dan ooit. Vijf scouts, allen zelf werkzaam in het designveld, werden gevraagd op persoonlijke titel elk drie genomineerden aan te dragen. Zij vervingen de nominatiecommissie die voorheen het ingezonden werk gezamenlijk bekeek en nomineerde. Geen overleg, geen consensus. Zolang de keuzes met overtuigende argumentaties waren onderbouwd, was er veel mogelijk. De scouts werden de ambassadeurs van de prijs waarbij juist de verschillen in visies centraal stonden.

Zo hield modevormgever en kunstenaar Aziz Bekkaoui met zijn nominaties een pleidooi voor het performatieve karakter van design. Sophie Krier, ontwerper en curator, zocht naar de nieuwe rol van de ontwerper en gaf veel aandacht aan de kwaliteit van onderzoek doen. Matthijs van Dijk, o.a. hoogleraar industrieel ontwerpen aan de TU Delft, bleef dicht bij huis en koos producten die het dagelijkse leven – en ook zijn leven – verrijken. Terwijl grafisch ontwerper

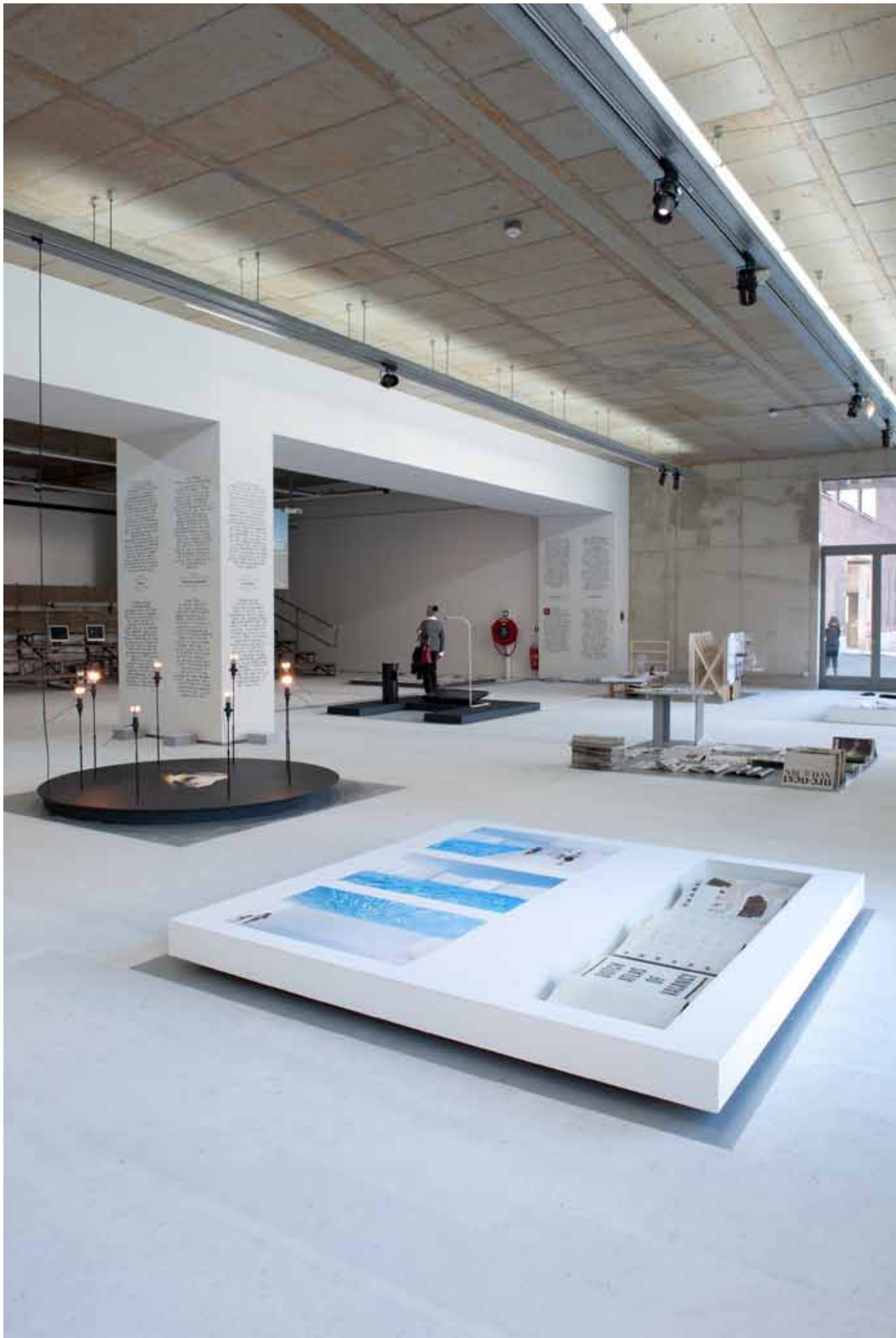
en winnaar van de Rotterdam designprijs 2009, Joost Grootens, juist een duidelijke aansluiting zocht met het nu, de actualiteit. En het enige duo onder de scouts, Ginette Blom en Jacqueline Moors van ontwerp bureau Blom&Moors, richtten hun focus op projecten met een duidelijke link naar maatschappelijke vraagstukken.

In deze reader zijn alle argumentaties van de scouts voor hun nominaties opgenomen. De internationale jury, bestaande uit journalist Susan Szenasy, uitgever Lars Müller en ontwerper Sebastian Wrong waren aangenaam verrast door de hoge kwaliteit en diversiteit van de selectie. Ze meenden zelfs een nieuwe richting te ontdekken, die niet overeenkomt met wat doorgaans als ‘Dutch Design’ wordt aange-merkt. In het uitvoerige juryverslag opgenomen in deze reader beschrijft Fredric Baas, voorzitter van de jury, hoe de jury tot een keuze voor de winnaar kwam.

De stem van het publiek werd actief opgezocht. PremSela ontwikkelde een designprijs App, organiseerde debatten met de scouts in de tentoonstelling en polste de stemming onder ontwerpers tijdens designbeurs Object. Daarnaast ontwikkelden ze samen met de AVRO een vijfdelig TV format voor AVRO's Kunstuur waarin steeds één scout met de drie genomineerden centraal stond. Met maar liefst 10.000 stemmers, 50.000 tentoonstellingbezoekers en een gemiddelde van 120.000 kijkers van de TV uitzendingen kan geconcludeerd worden dat de belangstelling voor een sterke inhoudelijk aangestuurde designprijs aanzienlijk is. En wellicht in tijden van maatschappelijke transformaties relevanter dan ooit.

Met dank aan alle genomineerden, betrokkenen en publiek.

Joanna van der Zanden
Artistiek leider Rotterdam designprijs 2011

tentoonstelling genomineerden / exhibition nominees Museum Boijmans Van Beuningen

REDEFINING DESIGN

2011 Rotterdam Design Prize Jury Report

Five scouts with each another focus and vision on design immediately yielded a field of entrants that looked different from before. That was also the opinion of the international jury. One scout used his nominations to draw attention to particular issues, while others kept things personal and close to home. Nevertheless, the international jury – consisting of Susan Szenasy, the editor-in-chief of Metropolis Magazine (US); Sebastian Wrong, a designer and the creative director of Established & Sons (UK); and Lars Müller, a graphic designer and the operator of Lars Müller Publishers (CH) – identified a common denominator among all the nominees, or at least several common themes or outlooks. Müller described the scouts as a big family, with the nominees in the role of children and the jury members acting as uncles and aunts who had flown in from far away for a family gathering. He remarked that this family was strongly representative of the current state of affairs in Dutch design. The other jury members' response was that, with the exception of a few nominees, there didn't seem to be any "Dutch design" in the sense of a specific style or movement. "Dutch design" as a byword for a particular kind of inquisitive, conceptual, witty design seems to be a thing of the past. So what were the similarities the jury members observed among the nominees, and to what degree did these play a

role in the jury's reasoning and ultimate choice of a winner? We will briefly explain the most important tendencies identified by the jury.

THE BREADTH OF CONTEMPORARY DESIGN

In addition to the high quality of all the nominations, what most impressed the 2011 Rotterdam Design Prize's international panel of jurors was the breadth of the field today. Designers have long since ceased to make products alone. They can act as curators, researchers, social activists, picture editors and even bakers!

This might seem to indicate that we agree with statements like "Everything is design" and "Everyone is a designer." But we do not believe this is true, and the entries also disprove it. Apart from the nominees' obvious professionalism, the added value a designer brings is evident in every case. The presence of a design aspect or design intervention – and, more importantly, the full development of this – was an important criterion for the jury.

The broad view of design evinced in the selections may be the reason almost no classical product designs were nominated. For example, the exhibition does not contain any furniture, with the possible exception of the Philips LED lamp. In the jury's view, the fact that the only traditional product and example of industrial design among the

nominated projects is the work of a multinational corporation is indicative of the current state of design. But a more important point here is that in this object, the design aspect has not been carried further. The product itself is interesting, although it exists in a field that is still very much in a state of flux, and it represents a development that is most probably inevitable. The fact that it is presented as a traditional light bulb in spite of its difference in price and quality, however, indicates that Philips has updated the product but not the entire process, i.e., the whole system around the product. In all likelihood, the plastic blister pack each light bulb is sold in will be around longer than the bulb itself, and it shows little awareness of the real added value of this small industrial revolution – i.e., sustainability. In the jury's view, such an error in reasoning – in which the promise embodied in a design is not consistently implemented in all its aspects – was evident in several of the nominated projects.

DESIGN AS AN INSTRUMENT FOR SOCIAL AND POLITICAL CHANGE

To a greater or lesser degree, many of the nominees' projects can be said to belong to the category of social design. The jurors applauded this development. In their view, design should have a social and political agenda, a relationship with people and society. As the juror Susan Szenasy put it, "Design is a humanist activity. If it's not, I don't know what it's doing." In various ways, nominees such as Waag Society (with its open design projects), Ester van de Wiel, Jeannne van Heeswijk and, to a certain extent, Piet Hein Eek are exponents of the social design movement. A number of considerations featured in the jury's deliberations around this matter. For example, are designers with revolutionary ideals taking on too heavy a burden? What can we really expect of them? But the fact remains that designers, like all citizens, are political entities. The fact that they are becoming more aware of this, and of the power of their tools to help them express and communicate their beliefs, is a positive development. This will enable designers to function as catalysts not through products but in social processes.

Of course, community-building is nothing new – think of urban farms, creative neighbourhood interventions and similar projects. When we look at the history of these collective undertakings, we occasionally see that a regression actually seems to take place, as a collectivist model is poured into a capitalist mould. With social design projects, the main questions to be asked are whether they have truly introduced something new in the last two years and whether they have a sustainable future. Finally, a discrepancy between form and content is sometimes evident. In such cases, the project is too embedded in the social fabric and lacks the aspect of intervention that is desirable from a design standpoint. The jury notes that the necessarily limited character of the exhibition has probably not done justice to some of the nominees in this regard. The only nominee in this category that the jury believes has successfully avoided these pitfalls is Waag Society, one of the Netherlands' main proponents of open design. It received unanimous praise for its dedicated concrete efforts on behalf of this larger movement. In a practical sense, Waag Society makes available tools that enable everyone to make designs, sometimes in places such as Indonesia, where such tools are more urgently needed than they are here. In addition, the book *Waag Society* published with PremSela and Creative Commons Netherlands both propagates and questions the current theoretical framework around this new

way of designing. Juror Sebastian Wrong, with his creative background, was extremely pleased by this democratisation of the making process. With its efforts around open design, Waag Society shows that utopian ideals sometimes truly can be realised – by design! Wrong did note that finding a sound earnings model for "open designers" would be quite a task.

DESIGNERS AS "TRANSLATORS"

Nominees such as Matthijs Munnink for *Microscopic Opera*, Catalogtree for *Money & Speed*, and Rietveld Landscape for *Vacant NL*, as well as NRC Media for its newspapers, use design to visually translate material (in their cases, material in the literal and figurative senses).

Because such projects use design to make things visible, we can call them empowering, like the previous group. Such projects create awareness that can lead to social and cultural changes – so here too, design is a tool for progress. At the same time, designers are not playing a new role here. Graphic design, in particular, is characterised by an effort to distil complex matters down to their visual essence. The bridge many of these projects succeed in building between design on one hand and science and technology on the other is part of a historical tradition. The set of tools available to designers, however, has recently been greatly expanded and modernised in a short time, particularly where opportunities for interactivity are concerned. In light of these considerations, the jury considered the nomination of two newspapers somewhat anachronistic – even more so given that the papers' online versions did not yet possess the qualities attributed to the analog versions, or did so to a lesser degree.

In Szenasy's view, Matthijs Munnink did an extraordinary job of bridging design and science. *Microscopic Opera* gives a voice to an infinitesimally tiny worm that has been used for decades in scientific research because of its simple genome. The creatures' elegant gyrations are made visible by means of a microscope connected to a monitor. Each wriggle is translated into a sound, giving rise to a chorus that is by turns cacophonous and harmonious. The poetic manner in which this project represents the findings of scientific research as well as its character (and the questions it raises) holds great promise. Ultimately – although, here too, the exhibition was probably inadequate – while the jury considered this project to be a brilliant work of art, it did not believe the specific design aspect it was looking for to be sufficiently present here.

With *Money & Speed*, Catalogtree's *TouchDoc* for iPad, the jurors immediately observed the effects of the generation gap and the possible resulting bias. Yet they certainly acknowledge that devices such as the iPad are the tools of today. Design is no longer found on the table, in the form of an object, but much more often on screen. *Money & Speed* is a marvellous example of what is called by the rather technical term "data visualisation" – what Sebastian Wrong calls "the big picture made small". And data, as one juror put it, is the primary raw material of the 21st century. Catalogtree has added an impressive interactivity to a standard documentary. In addition, the use of this interactivity is encouraged in a natural way by the interview subjects' own use of it in the documentary.

Nevertheless, the jury's criticisms relate to precisely this functionality. Although Catalogtree has, as it were, developed a new language, in its current form, the *TouchDoc* is in effect merely a tool. It is more of an impressive feat of programming than an actual design; it makes things visible but falls short of providing enough insight. This makes its

impact too limited. The documentary may make the user's life better, but not the world.

In the jury's view, the last project in this category emphatically does have the potential to do that: Rietveld Landscape's Vacant NL.

Here, complex content is made accessible using simple means. Vacant NL succeeds as a visualisation, installation and political signal. It is emphatically not a one-time event. In the jury's view, this project stays close to the fundamental principles of design. The design aspect is evident, and it is obvious that much thought has gone into its presentation, appearance and aesthetic qualities. Vacant NL thus embodies the essence of design: it unites form and content in a concrete physical experience with a clear, immediate impact.

REDEFINING DESIGN

As a number of the 2011 Rotterdam Design Prize nominees show, a designer is often someone who is unafraid to overhaul entire processes and even systems in order to translate a greater whole onto a human scale, and vice versa.

According to this view, design's effects extend beyond the studio and the shop window. In choosing a winner, the jury has sought to show its support for this attitude, which it recognises in so many of the nominees. The winning project sends a clear political signal, just as the jury seeks to do with its choice of the winner for the 2011 Rotterdam Design Prize.

"Redefining design" has served as our guiding theme. All the jurors were pleasantly surprised by the many forms design in the Netherlands takes today – illuminated costumes, fashion brands, animations, photo books, lighting objects, and, yes, even bread. More important than these many physical manifestations, though, is the shift taking place in what we think of designers as being able to do. While it may be clear that design as a discipline is being questioned everywhere and its supposed boundaries crossed, the many projects nominated for the 2011 Rotterdam Design Prize that do these things proved to be the most interesting ones for the jury. It is precisely in raising big issues that design repeatedly confirms its relevance. When design addresses subjects that matter, it not only makes deliberate contact with the real world but also has the capacity to change it. And that real world extends beyond our everyday bread and circuses.

In the diverse group of nominated projects, along with a strongly autonomous attitude, the jury observed a shift from product to process. They also noticed that design seems to be focusing more on its social role again rather than losing itself in clever inside jokes that are distributed to a few people as limited editions.

The empowerment resulting from this changing vision of design is twofold. On the one hand, designers are assigning themselves a greater and more serious role. On the other, the tools they are developing give users the means to arrive at a better understanding of the world and their place in it. The jury considers the redefining of design to be the unifying tendency in this edition of the Rotterdam Design Prize.

THE WINNER

In light of the preceding, the jury in fact mainly concerned itself with judging concepts rather than objects. It was therefore not possible to pass judgement on the basis of formal qualities alone. Hence, as stated, the jury looked at the diverse range of entries in terms of the social and political relevance, potential for the future, and design aspect or design intervention of each.

A multidisciplinary competition like the Rotterdam Design Prize raises the question of whether an individual entry would win a competition in its own field. The jury believed some of the projects nominated would have been more suited to such specific competitions.

By contrast, the jurors quickly reached a consensus on the winner. The international jury of the 2011 Rotterdam Design Prize has unanimously chosen Rietveld Landscape, for Vacant NL, as the winner of this edition.

The jury regards Rietveld Landscape's Vacant NL: Where Architecture Meets Ideas as a political statement with a bold format and a clear aesthetic. The analogue manifestation of the abstract issue of space allows the viewer to understand, in a physical way, a large problem faced by the small country of the Netherlands. So much empty property in a country of such a restricted size is shocking, certainly when one takes into account the cultural-historical value of these unused buildings. Vacant NL thus also serves as an enrichment tool for society. It brings insight and is immediately understandable and human.

It also offers the rest of the world a new model. Vacant NL shows the potential inherent in that which already exists. All the energy that has been put into existing buildings and remains latently present can simply be reused. A turnkey solution is even provided, in that the accompanying book offers suggestions for use via clear maps and pictograms. Moreover, the follow-up master's course means Vacant NL is a catalyst for thought in the real world. Visualisation, communication, sustainability, community, innovation and economy come together in Vacant NL. The winning project, as it were, encapsulates the diverse range of views of design that were manifest in this competition.

In short, Vacant NL: Where Architecture Meets Ideas shows that these times of cultural short-sightedness and budget cuts actually call out for one thing: space. Space to work, live and create – space for art, but also, above all, space for the spirit. And now we know that that space exists!

On behalf of the jury,

Fredric Baas
Jury chair

tentoonstelling genomineerden / exhibition nominees Museum Boijmans Van Beuningen

REDEFINING DESIGN

Rotterdam designprijs 2011 - juryrapport

Vijf scouts met elk een andere focus en visie op design leverden een verrassend designlandschap aan nominaties op. Dat vond de internationale jury ook. Waar de ene scout zijn genomineerden selecteerde op een signalerende wijze, hielden anderen het persoonlijk en dicht bij huis. De jury - bestaande uit Susan Szenasy (VS), hoofdredacteur van Metropolis Magazine, Sebastian Wrong (UK), ontwerper en creatief directeur van Established & Sons, en Lars Müller (CH), grafisch ontwerper en uitgever van Lars Müller Publishers - meende desondanks bij alle genomineerden iets gemeenschappelijks te ontwaren.

Sterker nog, Lars Müller beschouwde de scouts, de genomineerden en de jury als een grote familiebijeenkomst, waar een fris en nieuw bewustzijn binnen Dutch design de boventoon voerde, in het bijzonder gericht op sociaal-maatschappelijke aspecten. Deze houding verraste de jury omdat Dutch designers vooral bekend staan om hun overwegend formalistische en object georiënteerde benadering. De nominaties van deze editie toonden daarentegen veelal sterke, complexe concepten, met de nadruk op het proces in plaats van het product, en wijzend naar een nieuwe rol van de ontwerper in de maatschappij en binnen het eigen vakgebied. Wat zijn dan de overeenkomsten die de juryleden zagen tussen de verschillende genomineerden, en in hoeverre speelden die een rol bij hun argumentatie en keuze voor de

uiteindelijke winnaar? Hieronder worden de belangrijkste, door de jury gesignaleerde, tendensen kort toegelicht.

DE REIKWIJDTE VAN HEDENDAAGS DESIGN

De internationale jury van de Rotterdam designprijs 2011 is naast de hoge kwaliteit van alle nominaties getroffen door de reikwijdte die design tegenwoordig heeft. Een ontwerper maakt allang niet meer alleen maar producten. Hij of zij kan opereren als curator, onderzoeker, sociaal activist, beeldredacteur en zelfs bakker!

Hiermee lijken we niet ver verwijderd van uitspraken als: 'alles is design' en 'iedereen is een ontwerper'. Dat is volgens de jury echter niet het geval, en dat blijkt ook niet uit de inzendingen. Los van het evidente professionalisme van de genomineerden is in alle gevallen de toegevoegde waarde van design zichtbaar. De aanwezigheid en belangrijker de uitwerking van een dergelijk design aspect of design intervention was voor de juryleden een belangrijk criterium. De brede visie over design waar de selectie blijf van geeft, is er wellicht ook debet aan dat er vrijwel geen klassiek designproduct is genomineerd. Er is in de presentatie bijvoorbeeld geen meubelstuk te zien. De LED lamp van Philips is hierop de enige uitzondering. In de ogen van de jury is het tekenend voor de huidige stand van zaken in de ontwerpwereld dat het enige traditionele product en industriële

ontwerp binnen de nominaties afkomstig is van een multinational. Belangrijker is echter dat juist het design aspect hier niet verder is doorgevoerd. Het product zelf is belangwekkend, al bevindt het zich in een veld dat nog volop in beweging is en vertegenwoordigt het een ontwikkeling die wellicht onontkoombaar is. Het feit dat het wordt aangeboden als een traditionele (gloeilamp) - ondanks het verschil in prijs én kwaliteit - geeft echter aan dat Philips alleen het product heeft vernieuwd maar niet het hele proces, het hele systeem daaromheen. De plastic 'blister' verpakking waarin de lamp wordt verkocht zal naar alle waarschijnlijkheid langer meegaan dan de lamp zelf en getuigt van weinig besef van de werkelijke toegevoegde waarde (lees duurzaamheid) van deze kleine industriële revolutie.

Deze denkfout, waarbij de in een ontwerp vervatte belofte niet consequent in alle aspecten ervan wordt uitgewerkt, speelde in de ogen van de jury bij meer projecten een rol.

VORMGEVING ALS INSTRUMENT VOOR SOCIALE EN POLITIEKE VERANDERINGEN

Veel genomineerde projecten kunnen in meer of mindere mate onder de noemer social design worden geschaard. Deze ontwikkeling werd door de juryleden van harte toegelucht. Design dient in hun ogen een sociale en politieke agenda te hebben; een relatie met mens en maatschappij. Jurylid Susan Szenasy verwoordde het als volgt: 'Design is a humanist activity. If it's not, I don't know what it's doing.' Op verschillende manieren zijn genomineerden als Waag Society (met Open Design), Ester van de Wiel, Jeanne van Heeswijk en, tot op zekere hoogte, Piet Hein Eek exponenten van deze beweging.

Een aantal overwegingen speelt hierbij een belangrijke rol in het juryoverleg. Neemt de ontwerper met dergelijke hemelbestormende idealen bijvoorbeeld niet een te zware last op zijn of haar schouders? Wat kunnen we daadwerkelijk van hen verwachten? Feit blijft dat ontwerpers (net als alle burgers) politieke entiteiten zijn. Dat ze zich daar meer bewust van worden, en ook van de kracht van hun eigen instrumentarium bij het uitdrukken en communiceren van hun overtuigingen is een goede ontwikkeling. De ontwerper fungeert dan als katalysator, niet met producten maar in maatschappelijke processen.

Community building is natuurlijk niet nieuw, denk aan urban farming en creatieve buurtinterventies en dergelijke. Kijkend naar de geschiedenis van zulke gemeenschappelijke ondernemingen lijkt er in een enkel geval zelfs sprake van regressie, als een collectivistisch model in een kapitalistische vorm wordt gegoten. De hoofdvraag bij projecten op het vlak van social design is in hoeverre die in de afgelopen twee jaar echt iets nieuws hebben toegevoegd, en of zij een duurzaam toekomstperspectief bieden.

Ten slotte is er soms sprake van een discrepantie tussen vorm en inhoud. Het project is dan te zeer ingebed in het maatschappelijke weefsel en ontbeert de (vanuit vormgevingsoogpunt) gewenste design intervention. Hierbij wil de jury wel aantekenen dat het (noodzakelijk) beperkte karakter van de presentatie een aantal genomineerden wellicht geen recht heeft gedaan.

De enige genomineerde in deze 'categorie' die in de ogen van de jury deze valkuilen wist te omzeilen is Waag Society als Nederlandse representant van Open Design. Waag Society oogstte unaniem bewondering voor de wijze waarop zij zich concreet inzetten voor deze grotere beweging. In praktische zin faciliteren zij het gereedschap waarmee eenieder zelf aan de slag kan, ook op plekken, zoals Indonesië, waar dat harder nodig is dan hier. In de publicatie die zij samen met Premisela en Creative Commons

uitgaven, propageren en bevragen zij bovendien het theoretische kader van deze nieuwe manier van ontwerpen. Jurylid Sebastian Wrong verheugde zich, vanuit zijn achtergrond als maker, zeer over deze democratisering van het maakproces. De Waag Society/ Open Design laat zien dat utopische idealen wél kunnen worden gerealiseerd, door design!

Wrong maakte wel de kanttekening dat het nog een klus wordt om met open design tot een goed verdienmodel te komen voor de open designers.

DE ONTWERPER ALS 'VERBEELDER'

Bij genomineerden als Microscopic Opera van Matthijs Munnink, Catalogtree met hun Touchdoc, Rietveld Landscape met Vacant NL maar ook NRC Media, wordt vormgeving ingezet om materie te verbeelden - hetgeen in deze gevallen letterlijk en figuurlijk kan worden opgevat. Doordat hier middels design zaken zichtbaar worden gemaakt, is hier op een vergelijkbare wijze als bij de vorige groep genomineerden sprake van empowerment. De bewustwording die deze projecten teweegbrengen kan leiden tot sociaal/ culturele veranderingen, ook hier is design dus een tool for change. Tegelijkertijd is deze specifieke rol voor de ontwerper niet nieuw, met name de grafische vormgeving wordt gekenmerkt door haar streven om complexe zaken terug te brengen tot haar (visuele) essentie. De brug die hier in veel gevallen wordt geslagen tussen vormgeving aan de ene kant, en de wetenschap en technologie aan de andere kant, past ook in een historische traditie. Het instrumentarium waarover de ontwerper kan beschikken is in korte tijd echter wel enorm uitgebreid en vernieuwd, met name voor wat betreft de mogelijkheden tot interactiviteit. Zo bezien beschouwde de jury de nominatie van de papieren krant als enigszins anachronistisch. Temeer omdat de digitale versie (nog) niet of in mindere mate beschikt over de kwaliteiten die aan de analoge varianten van de twee dagbladen worden toegekend.

Matthijs Munnink wist in de ogen van jurylid Szenasy wel een buitengewoon geslaagde verbinding te leggen tussen design en wetenschap. Zijn Microscopic Opera geeft de microscopisch kleine platworm, die vanwege zijn eenvoudige genoom al decennia lang voor wetenschappelijk onderzoek wordt gebruikt, een stem. De elegante slingerbewegingen van de wormpjes worden zichtbaar gemaakt met een aan een beeldscherm gekoppelde microscoop. Doordat elke kronkel wordt vertaald in een geluid, ontstaat er een samenzang die nu eens kakofonisch en dan harmonieus is. De wijze waarop zo niet alleen de bevindingen maar ook de realiteit van wetenschappelijk onderzoek (en de daarmee samenhangende vragen) poëtisch werden verbeeld draagt een grote belofte in zich. Uiteindelijk zag de jury, alhoewel de presentatie ook hier waarschijnlijk ontoereikend was, dit project vooral als a briljant art piece maar het zo gezochte, specifieke design aspect ontbreekt te zeer.

Bij de Touchdoc van Catalogtree onderkende de jury direct de wellicht vertekende werking van de generatiekloof. Zij realiseert zich echter terdege dat apparaten als de iPad de tools van nu zijn. Design bevindt zich daarbij niet langer on the table (als object) maar veel vaker on the screen. De Touchdoc 'Money and Speed' is een prachtig voorbeeld van wat met een technische term datavisualisatie wordt genoemd; "The big picture made small" (Sebastian Wrong). En data is, zoals een van de juryleden stelde, dé grondstof van de 21ste eeuw. De interactiviteit die Catalogtree aan deze reguliere documentaire heeft toegevoegd is indrukwekkend. Zij wordt bovendien op natuurlijke wijze gestimuleerd doordat geïnterviewden er in de documentaire zelf gebruik van maken.

Het commentaar van de jury spitst zich evenwel juist op deze functionaliteit toe. Ondanks het feit dat er als het ware een nieuwe taal is ontwikkeld, is de Touchdoc in haar huidige vorm teveel een tool. Het is meer een indrukwekkend staaltje programmeren dan daadwerkelijke vormgeving; het maakt zichtbaar maar nog steeds te weinig inzichtelijk. De impact is daardoor te beperkt. Het leven van de gebruiker wordt er wellicht beter door maar de wereld niet. Het laatste project binnen deze tendens heeft dat potentieel in de ogen van de jury nadrukkelijk wel: Vacant NL van Rietveld Landscape.

Hier is met eenvoudige middelen een complexe inhoud ontsloten. Vacant NL is geslaagd als visualisatie, installatie én politiek signaal. Het betreft nadrukkelijk geen eenmalig evenement. Deze nominatie blijft in de ogen van de jury dicht bij de grondbeginselen van het ontwerpen. Het design aspect is evident en ook over de presentatie/ het uiterlijk en esthetische kanten daarvan is duidelijk nagedacht. Daarmee raakt Vacant NL de kern van vormgeving; het samenbrengen van vorm en inhoud tot een concrete fysieke ervaring met een directe, heldere impact.

REDEFINIG DESIGN

Ontwerpers zijn, zo hebben we aan tal van genomineerden voor de Rotterdam designprijs 2011 kunnen zien, niet bang om hele processen en zelfs systemen op de schop te nemen. Alles om het grote geheel naar een menselijke schaal te vertalen, en vice versa.

Bij deze opvatting van ontwerpen reikt het effect van vormgeving verder dan de werkplaats of de etalage. Deze houding, die de jury bij zoveel van de genomineerden heeft herkend, heeft ze willen ondersteunen met het toekennen van de winnaar. Het winnende project geeft een duidelijk politiek signaal af, zoals de jury dat met de uitreiking van de Rotterdam designprijs 2011 ook wil doen.

Redefining design is daarbij het leidmotief. Alle juryleden waren aangenaam verrast door de vele verschijningsvormen die vormgeving in Nederland tegenwoordig heeft. Van lichtkostuums, modelabel, animatie, fotoboek en lichtobject tot, ja ook, brood. Belangrijker dan die vele (fysieke) manifestaties is echter de verschuiving die optreedt in het denken over de mogelijkheden van ontwerpers. Het moge duidelijk zijn dat het bevragen van design als discipline en het opzoeken en overschrijden van haar veronderstelde grenzen alom aanwezig is. De vele voorbeelden daarvan in deze editie van de Rotterdam designprijs ervoer de jury als de meest belangwekkende nominaties. Juist daar waar big issues worden aangekaart, bevestigt design zijn relevantie opnieuw. Wanneer vormgeving dergelijke onderwerpen aansnijdt, staat zij niet alleen nadrukkelijk in contact met de realiteit maar heeft zij ook het vermogen deze te veranderen. Het betreft dan echter wel een werkelijkheid die verder reikt dan ons (dagelijks) brood en spelen.

Binnen de diversiteit aan nominaties ontwaart de jury naast een sterke autonome houding, een beweging van product naar proces. Vormgeving lijkt zich bovendien weer meer te gaan richten op haar maatschappelijke rol en zich niet langer te verliezen in gevatte inside jokes die als gelimiteerde edities een beperkte verspreiding kennen.

De empowerment die het gevolg is van deze veranderende visie op design is tweeledig. Enerzijds kent de ontwerper zichzelf een grotere en zwaardere rol toe. Anderzijds stellen de tools die hij ontwikkelt de gebruiker in staat om tot een beter begrip van de wereld en zijn of haar plaats daarin te komen. De notie van redefining design beschouwt de jury als de overkoepelende tendens in deze editie van de Rotterdam designprijs.

DE WINNAAR

In het licht van het voorgaande is de jury eigenlijk vooral bezig geweest met het jureren van concepten in plaats van objecten. Het was dus niet mogelijk een oordeel te vellen op basis van alleen maar formele eigenschappen. Binnen de grote diversiteit aan inzendingen heeft de jury daarom, zoals gezegd, gekeken naar sociaal/ politieke relevantie, toekomstperspectief én de notie van het design aspect of design intervention. Wat zich misschien nog het beste laat vertalen als 'designwerking'.

Binnen een multidisciplinaire competitie als de Rotterdam designprijs is de vraag of een bepaalde inzending ook binnen haar eigen 'vakgebied' een competitie zou winnen. Sommige nominaties waren in de ogen van de jury in dergelijke specifieke competities beter op hun plek geweest. Over de winnaar bestond daarentegen snel overeenstemming. De internationale jury van de Rotterdam designprijs 2011 heeft Rietveld Landscape met Vacant NL unaniem verkozen tot winnaar van deze editie.

Vacant NL, where architecture meets ideas van Rietveld Landscape is, zo oordeelt de jury, een politiek statement met een duidelijk format en heldere esthetiek. De analoge manifestatie van iets abstracts als ruimte maakt op een fysieke wijze een groot probleem in een klein land als Nederland inzichtelijk. Zoveel leegstand in een land met zo'n beperkte omvang is schokkend! Zeker als je de cultuurhistorische waarde van deze ongebruikte gebouwen in ogenschouw neemt. Vacant NL is dus ook een enrichment tool voor de samenleving. Het is inzichtelijk, direct te begrijpen en humaan.

Het biedt daarnaast ook de rest van de wereld een denkmiddel. Vacant NL toont ons namelijk de potentie van wat er al is. Alle energie die in bestaande gebouwen is gestopt en, al dan niet latent, aanwezig is, kan eenvoudig worden hergebruikt. De oplossing wordt feitelijk turn key aangeleverd doordat het begeleidende boek met heldere kaarten en pictogrammen ook suggesties voor gebruik doet.

De follow-up in de vorm van een masteropleiding maakt Vacant NL bovendien tot een katalysator (van denken) in de echte wereld. Visualisatie, communicatie, duurzaamheid, gemeenschap, innovatie en economie komen in deze nominatie samen. Het winnende project balt als het ware alle diverse ontwerpovvattingen die in deze competitie aanwezig waren in zich samen.

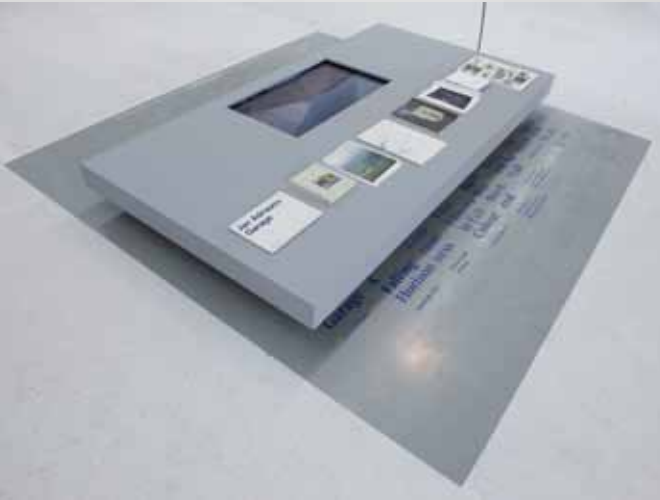
Vacant NL, where architecture meets ideas laat kortom zien dat deze tijden van culturele kortzichtigheid en bezuinigingen eigenlijk om één ding vragen: ruimte. Ruimte om te werken, wonen en te creëren, ruimte voor de kunst maar bovenal ruimte voor de geest. En nu weten we dat die ruimte er is!

Namens de jury,

Fredric Baas
Juryvoorzitter

Rogier van der Heide
NRC Media

Hans Gremmen
Matthijs Munnik

Pieke Bergmans
Dimitri Roels

Jeanne van Heeswijk
Catalogtree

Philips
Rietveld Landscape

Waag Society
Piet Hein Eek

Bart Hess
Monique van Heist

Ester van de Wiel
Ester van de Wiel

Nominated by Prof. Matthijs van Dijk

NRC MEDIA

with NRC Handelsblad and NRC Next

I nominate NRC Media for the distinctive substantive but exploratory role both NRC Handelsblad and NRC Next play compared to other newspapers.

How do I want to take a position in the present, and how do I see society in the future? How can I act and how do I want to act in this world so that I, as a part of society, end up with a decent perspective? The realisation that I rely partially on the world around me in making these choices makes the ability to base my position and actions on reliable, complete information extremely important.

Every time I open NRC Handelsblad (the new tabloid version) or NRC Next, I'm amazed at the amount of quality material that's produced every day by the editorial staff and costs €2 at the newsagent's, and even less on your doormat. Actually, no product is more transitory than a newspaper. It seems like an oxymoron – transitoriness and quality. But the afternoon paper NRC Handelsblad, which will also soon be publishing a morning edition, and NRC Next synthesise the two very successfully, each in its own way. Especially now that NRC Handelsblad has become a tabloid too and NRC Next is putting out NRC Weekend, I see the unity in their difference manifesting in a marvellous way.

And we see something interesting in the disparity between the two newspapers, the fact that the type of information and the manner of communicating it differs between NRC Handelsblad and NRC Next. NRC Handelsblad is an extremely topical paper whose first three pages contain the most important news of the last 24 hours (and soon, with the morning edition, the last 12). NRC Next is an opportunity to go into more depth and reflect on the day's events. In this twofold (or threefold) character we definitely see an investigation of the future role of printed newspapers in society.

Along with the format, the two papers share a good, logical, yet restrained graphic design: the chosen fonts, layout and amount of white space beautifully emphasise the reliable but critical character of both papers, although I don't think they differ per se from other newspapers in the Netherlands in that regard. But their similarity also lies in the manner in which the two papers boil down complex information to the greatest permissible simplicity. By permissible, I mean there's a limit to simplification: you have to make sure the information doesn't become so lacking in nuance that it no longer reflects on what has happened or is being told. The papers always look for this boundary, and, in my view, they almost never cross it. NRC Handelsblad's political reporting is clear and suits a paper of record, the book supplement is an emotionally intellectual depth charge, and the cultural magazine is a fantastic guide for exploring the arts. An example of an impressive edition of NRC Next was the 1 September 2011 edition, with the essay "Avoid News", which made links between daily news and opinion.

The number of articles I've clipped as inspiration for my own work or my to-do list is almost too big to count (it's my way of fighting transitoriness). With this nomination, I wish to show my esteem for NRC Media (and most of all, to encourage them to keep doing what they're doing). This nomination is a tribute to their enormous respect for the reader.

CREDITS

Editor-in-chief, NRC Handelsblad:

Peter Vandermeersch

Editor-in-chief, NRC Next:

Rob Wijnberg

Art director, NRC Media:

Jan Paul van der Wijk

Editorial design, NRC Handelsblad and NRC

Next: Paula Van Akkeren, Jade van Beek,

Fiona Broese van Groenou, Robert Buizer,

Doutsen Ebbendorf, Sanne van Griensven,

Ingrid van Halteren, Marike Knaapen,

Bas van Kooij, Danusia Schenke,

Ank Swinkels, Marloes Verduin,

Reinout Versteeg, Miriam Vieveen,

Marien Jonkers, Pepijn Barnard,

Roland Blokhuizen, Fokke Gerritsma,

Bart Grätz, Roos Liefing, Yassine Salhine,

Rik van Schagen, Stella Smienk

Genomineerd door Prof. Matthijs van Dijk

NRC MEDIA

met NRC Handelsblad en NRC Next

Ik nomineer NRC Media voor de eigenzinnige inhoudelijke maar explorerende rol die zowel het NRC Handelsblad als de NRC Next hebben in relatie tot andere dagbladen. Hoe wil ik stelling nemen in het 'nu' en hoe zie ik de toekomstige samenleving? Hoe kan en wil ik binnen deze wereld acteren zodat ik als deel van de maatschappij in een perspectiefvolle situatie terecht kom? Het besef dat ik voor deze keuzes mede afhankelijk ben van de wereld om mij heen, maakt het kunnen stelling nemen en kunnen handelen op basis van betrouwbare en complete informatie heel erg belangrijk.

Telkens als ik NRC Handelsblad (de nieuwe tabloid) of NRC Next open sla sta ik versteld van de hoeveelheid kwaliteit die elke dag door de redactie geproduceerd wordt en voor twee euro in de kiosk ligt en voor nog minder op de deurmat. Een vergankelijker product dan de krant bestaat er eigenlijk niet. Het lijkt dan ook een ambiguïteit, vergankelijkheid en kwaliteit. Maar de middagkrant NRC Handelsblad, die straks ook als ochtenduitgave verschijnt, en NRC Next slagen erin hier juist een heel bijzondere synthese van te maken, ieder op hun eigen manier. Zeker nu NRC Handelsblad ook een tabloid is en met NRC Next in het weekend verschijnt als NRC Weekend, zie ik de eenheid in de verscheidenheid prachtig terug.

In de verscheidenheid tussen beide kranten zit ook de interessante gedachte dat het soort informatie en de wijze van het overdragen van de informatie tussen NRC handelsblad en NRC Next kan verschillen. NRC Handelsblad als extreem actuele krant, waarvan de eerste drie pagina's de belangrijke actualiteit van de afgelopen 24 uur bevatten (en straks als ochtendkrant van de afgelopen 12 uur). NRC Next als verdiepend, om op dagelijkse actualiteit te kunnen reflecteren. De toekomstige rol van een gedrukte krant in de samenleving wordt dus wel degelijk door deze twee (drie)-eenheid onderzocht.

De overeenkomst tussen beide kranten zit naast het formaat ook in de goede, consequente maar ook beheerste grafische vormgeving: de keuze voor lettertype, bladspiegel en hoeveelheid wit benadrukken prachtig het betrouwbare maar kritische karakter van beide kranten, hoewel ik vind dat de NRC zich daarin niet persé onderscheidt van andere kranten in Nederland. Maar de overeenkomst zit ook juist ook in de wijze waarop de complexiteit van de informatie wordt teruggebracht tot een minimaal toelaatbare eenvoud. Met toelaatbaar bedoel ik dat er een grens is aan versimpeling, voorkomen moet worden dat de informatie zo ongenueanceerd wordt, dat het geen reflectie meer biedt op wat er gebeurd is of verteld werd. Deze grens wordt altijd opgezocht en, in mijn ogen, bijna nooit overschreden. De politieke verslaggeving van NRC Handelsblad is helder en optekend, de boekenbijlage een emotioneel-intellectuele dieptebom en het cultureel supplement een fantastische gids de kunsten te kunnen gaan exploreren. Indrukwekkend was bijvoorbeeld de editie van NRC Next van 1 september 2011 waarin dagelijks nieuws en beschouwing met elkaar in verbinding werden gebracht: 'weg met het nieuws'.

Het aantal uitgeknipte artikelen als inspiratie voor mijn eigen werk of 'to do's' is dan ook bijna ontelbaar (ik probeer de vergankelijkheid daarmee te bestrijden....). Met deze nominatie wil ik NRC Media waarderen (en vooral stimuleren dit te blijven doen). Deze nominatie is een hulde voor zoveel respect voor de lezer!!!

CREDITS

NRC Handelsblad:
Peter Vandermeersch (hoofdredacteur)
NRC.next:
Rob Wijnberg (hoofdredacteur)
Jan Paul van der Wijk (art director NRC Media)

Redactie vormgeving NRC Handelsblad / NRC.next:
Paula Van Akkeren, Jade van Beek, Fiona Broese van Groenou, Robert Buizer, Doutsen Ebbendorf, Sanne van Griensven, Ingrid van Halteren, Marike Knaapen, Bas van Kooij, Danusia Schenke,

Ank Swinkels, Marloes Verduin, Reinout Versteeg, Miriam Vieveen, Marien Jonkers, Pepijn Barnard, Roland Blokhuisen, Fokke Gerritsma, Bart Grätz, Roos Liefting, Yassine Salhine, Rik van Schagen, Stella Smienk

Nominated by Prof. Matthijs van Dijk

PHILIPS

with MyAmbiance LED bulbs

I nominate Philips's MyAmbiance series of LED bulbs for their industrial perfection, beauty and user-friendliness, and also because through the principle of the LED bulb, Philips makes us all responsible for a sustainable future society.

"Being at home" and "feeling at home" are very important to me. Sunlight coming through the windows, at whatever intensity, is a crucial component of that. We have artificial light to combat the darkness, or emphasise it, when there's too little sunlight or none. So it's easy to think of artificial light as something that's as real and easy to take for granted as sunlight. Flip the switch and it's daytime, or something like it. The intangible has deteriorated into a product. So the goal of this nomination is to refocus attention on the source of artificial light, the bulb, rather than the fitting (as impressive as I sometimes find light fitting designs from the Netherlands and elsewhere). For the past century, in the consumer context, the bulb market has been dominated mainly by the incandescent filament principle, but its days are over, thanks to excessive energy use. Incandescent bulbs have driven the design of the majority of light fittings. Every household and business is full of them.

The beauty in the design of Philips's MyAmbiance LED bulbs, in my view, lies in the fact that the user's experience has been kept central: you get light as soon as you switch it on, it's dimmable, and there are different variants for different purposes. And because of their similar dimensions and proportions, these new bulbs fit right into the contemporary light-fitting "infrastructure". They won't get a bad image because of an overly long startup time or being too large, as energy-efficient bulbs did when they were introduced (they always seemed like elephants in the china cabinet). The bulb is a substitute for daylight – that's its essence, in spite of the fact that there's an hugely technologically advanced new lighting concept inside. I'm also impressed by this product's industrial perfection. Each variant has been designed, produced and assembled with great attention to detail. Look at the beautiful way all the different

parts of a single bulb – because of all the different production techniques required – go together (a Claes Oldenburg variant would definitely be aesthetically pleasing). And thinking about the fact that each variant is manufactured in vast quantities, this makes me happy. I also like that the consumer is asked to think about the total cost of ownership; the bulb's purchase price is relatively high, but usage savings and the extremely long life span fully compensate for the high price tag. In my view, this product highlights the idea that we all need to invest together in a sustainable future society. With MyAmbiance, Philips illuminates our assumptions about the naturalness of artificial light.

This is a wonderful example of how ethical parameters set by the government can interact with the principles of mass production and lead to a small revolution.

CREDITS

General manager:

Rene van Schooten

Global product marketing:

Guido van Tartwijk and Maikel Klomp

Marketing:

Bas Nuytinck, Ian Lapsley, Judy Zhu

Design:

Jin Young Song

Product development:

Wang Bao

Photography:

Pim Vuik

Genomineerd door Prof. Matthijs van Dijk

PHILIPS

met MyAmbiance LED-lampen

Ik nomineer de serie MyAmbiance LED-lampen van Philips om de industriële volmaaktheid, schoonheid en gebruiksvriendelijkheid van de lampen en tevens omdat Philips met het principe van de LED-lamp ons allen verantwoordelijk maakt voor een toekomstige duurzame samenleving.

‘Thuis zijn’ en ‘thuis voelen’ is voor mij erg belangrijk. Zonlicht dat door de ramen valt, in welke intensiteit dan ook, is daarbij een cruciale ondersteuning. Kunstlicht is er dan om, bij onvoldoende of geen zonlicht, de donkerte te bestrijden of juist te benadrukken. Kunstlicht wordt daarmee snel geassocieerd met de wezenlijkheid en vanzelfsprekendheid van zonlicht. Zet de lichtschakelaar om en het is weer dag, of iets anders vergelijkbaars. Het ongrijpbare is verworden tot een product. Deze nominatie heeft dan ook als doel om de aandacht juist weer naar de bron van het kunstmatige licht te krijgen, de lamp, en niet naar het armatuur (hoe zeer ik ook onder de indruk kan zijn van armatuur ontwerpen in Nederland en daar buiten). De lamp die de laatste honderd jaar in een consumentencontext vooral werd gedomineerd door het gloeidraadprincipe, maar die vanwege overmatig energiegebruik haar bestaansrecht volledig verloren heeft. Maar deze gloeilamp heeft wel het ontwerp van het grootste deel van alle armaturen aangestuurd. Alle huishoudens en bedrijven zijn daarmee gevuld.

De schoonheid van het ontwerp van de MyAmbiance LED-lampen van Philips komt naar mijn idee voort uit het feit dat de ervaring van de gebruiker centraal heeft gestaan; direct licht bij aanzetten, dimbaar en verschillende varianten voor verschillende gebruikssituaties. Daarnaast sluiten deze nieuwe LED-lampen door hun vergelijkbare dimensies en proporties naadloos aan op de huidige ‘infrastructuur’ van armaturen. Het is niet, zoals bij de introductie van de spaarlamp, dat er een verkeerd imago ontstaat vanwege een te lange opstarttijd of veel te grote dimensies (een spaarlamp voelde altijd als een olifant in de porseleinkast). Het is een vervangingsproduct voor licht, dat is de kern, ondanks dat het een enorme technologische innovatie van een nieuw lichtprincipe in zich mee draagt. Ook ben ik

onder de indruk van de industriële volmaaktheid van het product. Alle varianten zijn met een enorme aandacht voor detail ontwikkeld, geproduceerd en geassembleerd. Kijk naar het prachtige samengaan van al de, als gevolg van de verschillend benodigde productietechnieken, onderdelen van één zo’n LED-lamp (een Claes Oldenburg variant zou zeker esthetisch plezieren). En met de gedachten dat het om enorme productieaantallen per variant gaat maakt me dit gelukkig. Ook omdat de consument gevraagd wordt te denken over een ‘total cost of owner ship’, waarbij de aanschaf ten opzichte van de gloeilamp relatief hoog is, maar waarbij de gebruikskosten en de extreem lange levensduur van de LED-lamp op de lange termijn deze hoge aanschafkosten volledig compenseren. Hiermee wordt het idee van dat we met z’n allen moeten investeren in een toekomstige duurzame samenleving in mijn ogen duidelijk gemaakt. Met MyAmbiance houdt Philips de vooringenomen vanzelfsprekendheid van kunstlicht zelf tegen het licht.

Een prachtig voorbeeld van hoe ethische kaders gesteld door de overheid, in samenwerking met de principes van massaproductie tot een kleine revolutie kunnen leiden.

CREDITS

General Manager:

Rene van Schooten

Global Product Marketing:

Guido van Tartwijk en Maikel Klomp

Marketing:

Bas Nuytinck, Ian Lapsley and Judy Zhu

Design:

Jin Young Song

Product development:

Wang Bao

Photography:

Pim Vuik

Nominated by Prof. Matthijs van Dijk

DIMITRI ROELS

with Vlaamsch Broodhuys

I nominate the Vlaamsch Broodhuys for the quality and variety of the bread they make, but also, and above all, because alongside the product, they understand that a shop formula based around bread is perfectly suited to a society run amok.

Not everything has to be different or new. Some products are “timeless” because they address a fundamental human need – a need that arises out of who we are at our innermost core. These products transcend the satisfaction of time-bound needs. Bread is a perfect example. And bread appears to have fallen victim to market-economic thinking. Supermarket shelves are full of “factory bread”. Nowadays, it’s often no more than a vehicle for various toppings meant to disguise the tastelessness of the bread itself. But things don’t have to be this way, as the Vlaamsch Broodhuys points out in its website information. “The Vlaamsch Broodhuys uses traditional wheat varieties, Breton sea salt, vitalized spring water and, most of all, time. This is the basis of honest, tasty, nutritious bread, according to our baker-owner, the former top chef Dimitri Roels. His passion is baking bread that tastes like bread should.”

The Vlaamsch Broodhuys is a place to come back to your senses. The belief that love and attention for the product can achieve this, however naive that might sound, really speaks to me. I find it so impressive that “time” can be encapsulated in a product and hence experienced. Of course, this is a reaction to the consumerism we see all around us, but the stamina required to truly make the most of an idea like this is testimony to an immense individuality. The Vlaamsch Broodhuys is not only a bakery/shop but also a place to have breakfast and lunch. The decor isn’t very exciting, and it certainly isn’t cutting-edge. But I think the decision to subordinate it to the products on offer is a very appropriate one. It puts all the focus on the bread itself and the preparation of meals.

In the last two years, the formula’s been rolled out to new locations in other cities. Rotterdam has had a Vlaamsch

Broodhuys for a year now. The most impressive thing of all is that, in spite of the Vlaamsch Broodhuys’s commercial success, the quality of the bread hasn’t suffered. A formula only succeeds when you keep the focus on the core, the product portfolio, and safeguard the essential values of the range. When you eat Vlaamsch Broodhuys bread, for just a few euros you experience how satisfying life can be and how much beauty Mother Earth, in all her simplicity and humbleness, has to offer us. Experiencing the quality of the bread through eating it permits you to sit still and enjoy life for a moment. When you have a good foundation, you can build on it.

CREDITS

I would like to extend my deepest thanks to all our bakers and bread ambassadors for the support and effort they provide every day. It is partly thanks to their great dedication that the Vlaamsch Broodhuys has become what it is today.

Dimitri Roels

Genomineerd door Prof. Matthijs van Dijk

DIMITRI ROELS

met Vlaamsch Broodhuys

Ik nomineer het Vlaamsch Broodhuys voor de kwaliteit en de verscheidenheid van het brood dat zij maken. Maar vooral ook omdat zij naast het product brood inzien dat een winkel-formule rondom brood heel erg past binnen deze op hol geslagen samenleving.

Niet alles hoeft anders of nieuw te zijn. Sommige producten zijn 'tijdloos' doordat ze een belang adresseren in mensen dat zo fundamenteel is, een belang dat voortkomt vanuit wie we in ons diepste wezen zijn. De producten ontstijgen daarmee het bevredigen van tijdsafhankelijke behoeften. Brood is typisch zo'n product. En juist brood lijkt slachtoffer te worden van markt-economisch denken. De schappen van supermarkten liggen vol met 'fabrieksbrood'. Brood is vaak slechts een drager geworden voor alle soorten beleg die de smakeloosheid van het brood zelf moeten verhullen. Maar het kan ook anders, getuige de tekst van de website van het Vlaamsch Broodhuys: 'Het Vlaamsch Broodhuys werkt met authentieke tarwerassen, Bretons zeezout, gevitalseerd bronwater en vooral tijd. De basis voor eerlijk, lekker, gezond brood, stelt bakker-ondernemer en voormalig topkok Dimitri Roels. Zijn passie: brood bakken zoals brood moet smaken.'

Het Vlaamsch Broodhuys is een plek om weer bij zinnen te komen. De visie dat, hoe plat het ook klinkt, liefde en aandacht voor het product dit kan bewerkstelligen spreekt mij heel erg aan. Wat is het toch indrukwekkend dat 'tijd' ingekapseld kan zitten in een product en daardoor ervaarbaar is. Het is natuurlijk een reactie tegen het consumentisme dat je op meerdere plekken ziet ontstaan, maar juist de lange adem die het nodig heeft een dergelijk idee echt te laten ontbloeien getuigt van een enorme eigenheid. Het Vlaamsch Broodhuys is daartoe niet alleen een bakkerij-winkel maar ook een plek waar ontbeten en geluncht kan worden. De inrichting van het Vlaamsch Broodhuys zelf is weinig spannend, en zeker niet vernieuwend te noemen. Maar juist ook die keuze van ondergeschiktheid aan het assortiment vind ik heel passend. Het brood zelf en het bereiden van ontbijt en lunch krijgen daardoor de volle aandacht.

De laatste twee jaar wordt deze formule uitgerold naar meerdere plekken in meerdere steden. Ook in Rotterdam is er sinds een klein jaar een Vlaamsch Broodhuys. Maar het aller-indrukwekkendste is, dat ondanks dat het Vlaamsch Broodhuys een commercieel succes is, de kwaliteit van het brood er zelf niet onder leidt. Een formule is alleen geslaagd als de kern, het productportfolio, centraal staat en de kernwaarden van het assortiment gewaarborgd blijven. Door het eten van het brood van het Vlaamsch Broodhuys kan, voor een paar euro, weer ervaren worden hoe 'rewarding' het leven eigenlijk kan zijn, en wat 'moeder aarde' in al haar eenvoud en nederigheid ons aan schoonheid te bieden heeft. Dat het ervaren van de kwaliteit van het brood door het te eten weer toelaat om 'te aarden'. Op een goed fundament kan je voortbouwen.

CREDITS

Hierbij wil ik al onze bakkers en brood-ambassadeurs enorm bedanken voor hun dagelijkse steun en inzet. Mede dankzij hun enorme inzet is het Vlaamsch Broodhuys geworden tot wat het nu is.

Dimitri Roels

Nominated by Sophie Krier

MATTHIJS MUNNIK

with Microscopic Opera

I nominate Matthijs Munnik for Microscopic Opera, which makes minuscule organisms visible and gives each one its own sound. In this project, Munnik uses imagination to shake up our sense of our position as human beings.

Microscopic Opera is a wonderful example of how science, design and art can enrich each other. It's also an example of generous sponsorship: the commissioner gave the artist room to work in an experimental way and to develop an individual vision. As a research project, Microscopic Opera brings together qualities every design process ought to have: it takes a questioning stance, it bridges different fields of knowledge, and it shows persistence, imagination and attention to detail.

There are simple organisms that can tolerate extreme conditions – for example, they can survive in space or after exposure to nuclear radiation. When Munnik read about these creatures, it gave him the idea for an “opera in memory of humanity”. He submitted a proposal for the 2010 Designers & Artists 4 Genomics Award, his project was selected, and he developed it within six months. Munnik learned about the *C. elegans* worm from the researcher Richard de Boer. This creature's genome has been completely mapped, and it is thus a popular model organism used frequently in genetic research, for example into the effects of medicines. Over the years, the petri dish has become these creatures' natural habitat. The worms are raised with mutations, because it makes them easy to tell apart in lab experiments.

What can this project tell us about our relationship to the natural world? We are able to manipulate life forms and mutate them without their being aware of our existence. Microscopic Opera asks the viewer: What if the same is true for us? Are we really the only ones playing God, or are there dimensions that escape our perception?

The mutant *C. elegans*'s well-known status in science and the graceful way the worm moves led Munnik to award it the leading role in Microscopic Opera. The installation also

contains a set of USB microscopes that magnify the worms as they corkscrew, twist and slide around in their petri dish. Round screens show what's happening in 1mm areas of the dish. Meanwhile, specially created software turns the worms' movements into abstract operatic sounds – soprano, baritone and tenor – which mingle with the wet, slithery sounds the animals make. Without preamble, the music occasionally turns into a moving chorus.

Microscopic Opera may not seem relevant at first glance. For me, that is precisely its power. As you experience it, it destabilises you, altering your perspective. Microscopic Opera turns our notion of beauty on its head – these minuscule worms' mutations are what lend them their rich variation and distinctive body language. Munnik studies microscopic life and uses that perspective to question our human ethics. His work simultaneously zooms in and out. His chosen visual language (the worms' magnified movements) and aural language (the abstract form of opera) allow us to see and hear the world of microorganisms. The viewer/listener is able to enter their environment. Microscopic Opera thus makes the world of science understandable in an intuitive way. This project constitutes a successful plea for empathy.

CREDITS

Sponsors:

Center for Society and Genomics
the Netherlands Consortium for Systems
Biology
the Netherlands Genomics Initiative
WAAG Society

Special thanks:

Marcel Kerkmans, Stefan Kroon,
Willie de Jong, DigiFormat

Genomineerd door Sophie Krier

MATTHIJS MUNNIK

met Microscopic Opera

Ik nomineer Matthijs Munnik met Microscopic Opera, waarin hij microscopische organismen zichtbaar maakt en een eigen geluid geeft. Hiermee weet hij via de verbeelding onze positie als mens te kantelen.

Microscopic Opera is een prachtig voorbeeld van hoe wetenschap, design en kunst elkaar kunnen verrijken. Het project is ook een voorbeeld van genereus opdrachtgeverschap: er is ruimte geboden voor een experimentele werkwijze en de uitwerking van een eigenzinnige visie. Als onderzoek bundelt Microscopic Opera kwaliteiten die elk ontwerpproces zou moeten hebben: een vragende houding, een brug tussen kennisgebieden, doorzettingsvermogen, verbeeldingskracht en liefde voor details.

Er bestaan eenvoudige organismes die hele extreme omstandigheden aan kunnen. Ze kunnen bijvoorbeeld overleven in de ruimte of na blootstelling aan nucleaire straling. Toen Matthijs van Munnik hierover las, ontstond zijn idee van 'een opera ten nagedachtenis aan de mensheid'. Zijn voorstel diende hij in voor de Designers & Artists 4 Genomics Award 2010. Nadat het werd geselecteerd is het project in zes maanden uitgewerkt. Door de wetenschapper Richard De Boer werd Matthijs Munnik gewezen op het C. Elegans wormpje. Het genoom van dit wormpje is geheel ontrafeld, waardoor het populaire modelorganisme veelvuldig wordt gebruikt in genetisch onderzoek, onder anderen naar de werking van medicijnen. Voor deze organismen is door de jaren heen de petrischaal een natuurlijke leefomgeving geworden. Wormen met bijzondere afwijkingen worden opgekweekt omdat deze mutanten tijdens experimenten in het lab de herkenbaarheid bevorderen.

Wat zegt dit over onze omgang met de natuurlijke wereld? Wij zijn in staat levensvormen te manipuleren en te muteren zonder dat die levensvormen zich bewust zijn van ons bestaan. 'Maar wat als datzelfde ook geldt voor ons mensen?', zingt Microscopic Opera de toeschouwer toe. Spelen wij inderdaad als enige god, of zijn er dimensies die ook aan onze waarneming ontsnappen?

De bekendheid van de mutant C-Elegans in de wetenschap, en de sierlijke manier waarop de worm beweegt is doorslaggevend geweest in de keuze van Mathijs Munnik om de worm tot hoofdrolspeler van Microscopic Opera te maken. De installatie bestaat verder uit een set usb-microscopen die de kurkendraaier-, twist- en schuifbewegingen van de wormpjes in hun schaal registreren. Op ronde schermen is het equivalent van 1 mm van de petri schaal te zien. Speciaal geschreven software zet de bewegingen van de wormpjes om in abstracte sopraan-, bariton- en tenor-operaklanken. De klanken vermengen zich met natte, glijdende geluiden van de wormpjes. Zonder waarschuwing ontstaat er soms ontroerende samenzang.

Wellicht lijkt Microscopic Opera niet in één oogopslag relevant. Juist dit is volgens mij de kracht ervan – dat het in de ervaring ervan destabiliserend werkt, en bestaande perspectieven doet kantelen. Microscopic Opera kantelt onze notie van schoonheid – het zijn de mutaties die de minuscule wormpjes hun rijke variatie en karakteristieke lichaamstaal verlenen. Matthijs Munnik bestudeert het microscopische, en bevraagt vanuit dat perspectief onze ethiek als mens. Zijn werk zoomt tegelijk in en uit. De gekozen beeldtaal (de uitvergroete bewegingen) en klanktaal (een abstracte vorm van opera) geven een eigen geluid aan de wereld van micro-organismes. Opeens kan de kijker/luisteraar zich verhouden tot hun leefwereld. Daarmee maakt Microscopic Opera de wereld van de wetenschap op intuïtieve wijze invoelbaar: het project is een geslaagd pleidooi voor empathie.

CREDITS

Sponsors:

Center for Society and Genomics,
the Netherlands Consortium for Systems
Biology, the Netherlands Genomics
Initiative, WAAG Society

Met dank aan:

Marcel Kerkmans, Stefan Kroon, Willie de
Jong, DigiFormat

Nominated by Sophie Krier

MONIQUE VAN HEIST

with hellofashion

I nominate Monique van Heist for her year-round clothing collection hellofashion, because of her playful and inquisitive way of working and the way she uses the collection to bring the phenomenon of fashion to the people.

Van Heist launched hellofashion in May 2009, out of dissatisfaction, she says, with her old way of working – on a thematic basis, repeatedly starting over from scratch, in a chronic rush. The working title, hellofashion, became a new brand. On paper, it consists of two sheets and lists of hundreds of garments and accessories. Van Heist documents the clothes in the models' homes with the help of a regular photographer and stylist. She scouts models within her network of acquaintances, or they come to her and ask to do a shoot. She photographs them in clothing from the hellofashion collection mixed with pieces from their own wardrobes. This gives the images a fitting spontaneity, one of the qualities Van Heist strives for, along with good workmanship ("Things have got to be well made," she says).

Each season, Van Heist decides which elements to leave out for one or more seasons and which pieces she'll use to expand the collection. A fixed pattern and number of units for each element are determined in advance, but the material and colour periodically change. With this growing collection, the designer exposes the fleetingness of mainstream fashion. She pays deliberate attention to the effect of the clothes and accessories on shops and customers, though. "It's important to me that hellofashion does well commercially," Van Heist says. "My clothes belong in people's closets." The multiple-year collection raises pragmatic questions: When is a wardrobe complete? And where does hellofashion stop? Van Heist says hellofashion may "belong to everybody at a certain point." She's currently considering inviting guest designers to contribute as part of the process of gradually letting go of the line. One day – "possibly very soon," she says – there will be a hellofashion book that will take a close look inside the wardrobes of people she knows. hellofashion is not a static, time-limited design but one that grows with its creator and her public.

In her first solo exhibition, in 2010, Van Heist tested out the hellofashion way of working on the clothing collection of the Zeeuws Museum. At the invitation of Christie Arends, who gave her carte blanche, Van Heist took over the museum, interweaving her own garments with pieces from its collection, marrying past and present. Staff members, mostly local people, were photographed for the exhibition catalogue.

Within the magic triangle of the atelier, the shop and the closet, hellofashion seeks nuance in fashion, and it does so successfully. Its method is eccentric yet well-founded, with parameters of sustainability leaving room for experimentation. It's amazing to see how Van Heist works out her designs down to the details – the pieces, the stage-managed images, her studio, everything exudes the same dedication to fun and craftsmanship. Introspection, playfulness and evolution combine here to result in a highly successful total design from the heart.

CREDITS

Sponsors:

Fonds BKVB, Co-Lab Foundation

Publicity:

Jan Schoon/Schoondenboer.nl

Portrait photography:

Daan Brand

Still photography:

Ingmar Swalue

Styling:

Caroline Fuchs

Graphic design:

Jacky-O

Patterns and samples:

Iniy Sanchez, Sacha Mekel, Maria Jobse,

Marije Hellwich

Production assistant:

Tim de Jong

Sales:

Jane Agents

Business consulting:

Ouke Arts

Legal consulting:

Tim Rosendahl

Special thanks to all the sales outlets, everyone who posed for the Hellofashion catalogue, and everyone who wears

Moniquevanheist

Special thanks to Henk and Ria van Heist

www.moniquevanheist.com

Genomineerd door Sophie Krier

MONIQUE VAN HEIST

met hellofashion

Ik nomineer Monique van Heist en haar seizoenoverschrijvende modecollectie hellofashion, vanwege de speelse en onderzoekende werkwijze en de manier waarop zij daarmee het fenomeen mode dicht bij de mens brengt.

hellofashion is in mei 2009 gelanceerd, naar eigen zeggen uit onvrede met 'Van Heist's voorgaande manier van werken - thematisch, 'steeds vanuit nul', en gejaagd. De werktitel 'hellofashion' werd het nieuwe label. Op papier bestaat hellofashion uit twee A4'tjes met een lijst van honderd kledingstukken en accessoires. Het documenteren van de kledingstukken gebeurt met een vaste fotograaf en styliste en bij de modellen thuis. Modellen worden in Van Heists netwerk gescout of kunnen zich aanmelden voor de fotoshoot. Zij worden gefotografeerd met zowel de kleding uit de collectie van hellofashion als die uit de eigen garderobe. Dat geeft de beelden een trefzekere spontaniteit, een belangrijke kwaliteit die Van Heist naast vakmanschap ('Het moet gewoon goed in elkaar zitten!') nastreeft.

Per seizoen bekijkt Monique van Heist welke onderdelen ze gedurende één of meerdere seizoenen weg wil laten, en met welke stukken ze de collectie verder uit wil breiden. Alle onderdelen zijn in patroon en aantal van tevoren vastgelegd, terwijl materiaalkeuze en tint van tijd tot tijd wisselen. Met de groeiende collectie stelt de ontwerpster de vergankelijkheid van het heersende modebeeld aan de kaak. Echter, ze bestudeert ook de werking van haar kledingstukken en accessoires op de winkels en op haar kopers bewust. 'Ik vind het belangrijk dat hellofashion het commercieel goed doet. Mijn kleding hoort in de kledingkast van mensen.' Daarnaast roept de jarenlange collectie de pragmatische vraag op: wanneer is een garderobe compleet? En waar houdt hellofashion zelf op? Van Monique van Heist mag hellofashion 'misschien op een gegeven moment van iedereen worden.' Op dit moment bekijkt Van Heist de mogelijkheid om gastontwerpers uit te nodigen om de lijn langzaam uit handen te geven. Ooit - 'misschien heel snel al' - wil hellofashion ook een boek worden: een studie naar de inhoud van de garderobes van haar netwerk.

hellofashion is geen statisch, in de tijd begrensd ontwerp - het groeit met de maker en met haar publiek mee.

In haar eerste solotentoonstelling in 2010 heeft Monique van Heist haar hellofashion werkwijze getoetst aan de museale collectie van het Zeeuws museum. Op uitnodiging van Christie Arends die haar carte blanche gaf, heeft Monique letterlijk het museum ingelijfd. Medewerkers, veelal Zeeuwen, werden op de foto gezet voor de catalogus. De collectie werd verweven met gerelateerde items uit de collectie van het museum - voor even ontmoette het verleden het heden.

Atelier, winkel en kledingkast: binnen deze driehoeksverhouding zoekt hellofashion met succes de nuances van de mode op. Dit gebeurt op een prettig gestoorde en tegelijk onderbouwde wijze: binnen de duurzame kaders van de collectie is er speelruimte. Het is bewonderenswaardig hoe Monique haar ontwerpen tot in de details uitwerkt - de stukken, de beelden die ze regisseert, haar studio - ze ademen een zelfde overgave uit. Overgave aan fun en vakmanschap. Deze combinatie van zelfreflectie, speelsheid en evolutie leveren een meer dan geslaagd totaalontwerp op dat letterlijk dicht op de huid zit.

CREDITS

Subsidie:

Fonds BKVB, Stichting Colab

Publiciteit:

Jan Schoon / Schoondenboer.nl

Fotografie portretten:

Daan Brand

Fotografie stills:

Ingmar Swalue

Styling:

Caroline Fuchs

Grafisch ontwerp:

Jacky-O

Patronen en uitvoering samples:

Iniy Sanchez, Sacha Mekel, Maria Jobse,

Marije Hellwich

Assistent productiebegeleiding:

Tim de Jong

Sales:

Jane-Agents

Zakelijk advies:

Ouke Arts

Juridisch advies:

Tim Rosendahl

Alle verkooppunten, alle mensen die

geposeerd hebben voor de catalogus van hellofashion, iedereen die moniquevanheist draagt.

Henk en Ria van Heist

www.moniquevanheist.com

Nominated by Sophie Krier

ESTER VAN DE WIEL

with Eetbaar Landschap, NuHier and Werkplaats Buitenland

I nominate Ester van de Wiel for the way she has re-envisioned the designer's role as that of a project initiator and curator. This nomination encompasses three projects that, viewed in relation to each other, demonstrate the evolution of her way of working.

Van de Wiel's method is characterised by the use of local knowledge and existing structures and operation on and with the scale of the landscape. Her works are cultural agendas, map legends and designs rolled into one. Several key elements recur in the nominated projects: the designer places the assignment on the cultural agenda, creates a map legend for the area, and fleshes out future scenarios and tools. Van de Wiel's subjects of study have revealed themselves with increasing clarity in recent years: in-between time, in-between land, the readable landscape, the edible landscape and the deferred landscape. She simultaneously develops and elaborates these concepts in her life, her practice and her teaching. In this way, she produces a collective, self-propelling form of knowledge that makes a valuable contribution to the way people read and design their living environment.

With Eetbaar Landschap (2009), Ester van de Wiel set about improving the accessibility of Tilburg's former Moerenburg sewer pumping station, which the city government had identified as a potential arts incubator. In researching local materials and knowledge, she found that food could serve as an overarching principle for learning to read the landscape. She invited selected artists and designers to create "spatial prostheses" that would bring the area to life. Elements they devised included a field kitchen (Elmo Vermijs), a mobile brewery (Henriëtte Waal) and an archaeological kitchen garden (Maarten Kolk). www.eetbaarlandschap.nl

NuHier (2009-present) takes advantage of the waiting time associated with urban building projects. Ester van de Wiel and Gerda Zijstra were approached by the PWS housing association and asked to come up with a use for an empty

lot in central Rotterdam. They named the space NuHier and invited local clubs to make themselves at home on the site and use it to pursue their hobbies, ensuring involved stewardship and multifaceted use. At NuHier, public space is treated as a locus for a range of activities – cooking, gardening, sport, study and so on.

NuHier operates on a simple yet effective principle: whatever works stays, and whatever doesn't goes. Visualising, connecting and sharing the knowledge that accumulates around NuHier is an ongoing challenge. <http://nuhier.mmmmx.net/browse/het-plan/>

Werkplaats Buitenland (2011) is a collaboration between Van de Wiel and Marnix Tarvenier. It takes a landscape in transformation as its starting point and seeks to enhance the experience of that landscape by linking recreation to sustainable agricultural production and consumption. To investigate the area's recreational potential, they have invited designers (Studio Makkink & Bey, Henriëtte Waal, Elmo Vermijs) to develop "Buijtentools" – an outdoor brewery, outdoor accommodations, an outdoor kitchen and outdoor paths. All elements will be designed specially to work with a distinctive traditional local type of trailer, which sits unused for most of the year. <http://werkplaatsbuitenland.nl/>

In the three nominated projects, Van de Wiel expands her role as a designer to encompass project initiation and curation. Through establishing an underlying agenda, she creates a linkage between their individual perspectives. "You have to know what's going on to be able to make connections," Van de Wiel says. "You're a sort of mediator. Depending on who you invite, you end up with an agenda, and you have to try to clear that [with the client]. (...) If you can get more precise, you can do a lot more." Her work creates space for an essential deepening of the design profession.

CREDITS

Eetbaar Landschap

Former sewage treatment installation, Tilburg. 2009
Produced in cooperation with Sigrid Calon, Maarten Kolk, Henriëtte Waal, Maaïke Bertens, Liesje Diemont, Elmo Vermijs, Nick Swarth, Sander Neijns, Koehorst in 't Veld, K.O.R.T., and professional amateurs of Tilburg
www.eetbaarlandschap.nl

NuHier

Waste ground, Rotterdam. 2009–2011
Produced in cooperation with Gerda Zijlstra, Koehorst in 't Veld, Ralph Kämena, Movie Action, Horeca Vakschool Rotterdam, Stichting Noord Plus, Gemeentewerken and Roteb, PWS Rotterdam, Zadkine, Deelgemeente Rotterdam Noord, Basta, and other local hobbyists
www.nuhier.org

Werkplaats Buitenland

Het Buitenland van Rhooen. 2011–2012
Produced in cooperation with Marnix Tavenier, Studio Makkink & Bey, Willemijn Lofvers, Koehorst in 't Veld, Elmo Vermijs, Henriëtte Waal, Kunstgebouw, the province of Zuid-Holland, and local parties from the city and the countryside
www.werkplaatsbuitenland.nl

Genomineerd door Sophie Krier

ESTER VAN DE WIEL

met Eetbaar Landschap, NuHier en Werkplaats Buitenland

Ik nomineer Ester van de Wiel om de nieuwe betekenis die zij geeft aan de rol van ontwerper als die van initiator en curator. De nominatie omvat drie projecten die in relatie tot elkaar de evolutie van Ester van de Wiel's werkwijze laten zien.

Kenmerkend voor de werkwijze van Ester van de Wiel is de manier waarop zij lokale kennis inzet, gebruik maakt van bestaande structuren en werkt met én op een landschap-pelijke schaal. Haar ontwerpen zijn agenda, legenda en ontwerp in één. In de genomineerde projecten komt telkens een aantal kernelementen terug: het agenderen van de opdracht, het zoeken naar nieuwe legenda-eenheden voor een gebied en het ontwikkelen van toekomstscenario's en tools. De onderwerpen van studie van Ester van de Wiel tekenen zich de laatste jaren steeds duidelijker af: 'tussentijd, tussenland, leesbaar landschap, eetbaar landschap, uitgesteld landschap'. Deze principes worden gelijktijdig ontwikkeld en uitgewerkt in haar leven, praktijk én docentschap. Dit levert een collectieve, zelfstuwende vorm van kennis op, die een waardevolle bijdrage levert aan het leren lezen en inrichten van onze leefomgeving.

Met Eetbaar Landschap (2009) heeft Ester van de Wiel ingezet op het toegankelijk maken van het voormalige Tilburgse Rioolgemaal Moerenburg, door de stad aangewezen als potentiële broedplaats. Onderzoek naar materialen en kennis uit het gebied maakte duidelijk dat voedsel een overkoepelend principe kon zijn om dit landschap te leren lezen. Uitgenodigde kunstenaars en ontwerpers kregen de opdracht om een gereedschap te ontwikkelen waarmee het landschap geproefd kan worden. Zo is er onder andere gewerkt aan een veldkeuken (Elmo Vermijs), een mobiele, lokaal inzetbare bierbrouwerij (Henriëtte Waal) en een archeologische moestuin (Maarten Kolk).
www.eetbaarlandschap.nl

NuHier (2009-heden) maakt gebruik van de wachttijd van stedelijke bouwprocessen. Ester van de Wiel en Gerda Zijstra werden door woningbouwstichting PWS benaderd om een

programmering te ontwikkelen voor een leegstaand kavel in het centrum van Rotterdam. Zij boden lokale clubs uit zich deze plek, NuHier, toe te eigenen en te gebruiken voor hun gezamenlijke liefhebberij. Dit zorgt voor een betrokken vorm van beheer en voor meervoudig gebruik. De openbare ruimte is in NuHier benaderd als een omgeving voor allerlei activiteiten, zoals koken, tuinieren, sporten, studeren, enz. NuHier werkt met een eenvoudig doch slagvaardig principe: wat werkt blijft, wat niet werkt verdwijnt. Het visueel maken, verbinden en deelbaar maken van de kennis die zich rond NuHier verzamelt, blijft een uitdaging.
www.nuhier.nl

Werkplaats Buitenland (2011) is een samenwerking met Marnix Tarvenier. Het vertrekt vanuit een landschap in transformatie, en wil de ervaring van dit landschap stimuleren door recreatie te koppelen aan duurzame agrarische productie en consumptie. De genodigde ontwerpers (Studio Makkink & Bey, Henriëtte Waal, Elmo Vermijs) zullen buitentools ontwikkelen om het recreatief potentieel te onderzoeken: een buitenbrouwerij, buitenbed, buitenkeuken en buitenpaden. Allen worden op maat ontworpen voor de plaatselijke, archetypische platte kar, die het grootste deel van het jaar niet in gebruik is.
werkplaatsbuitenland.nl

In de drie genomineerde projecten rekt Ester van de Wiel haar rol als ontwerper op met de rol van initiator en curator. Door een onderliggende agenda vast te stellen, worden individuele perspectieven met elkaar in verband gebracht. Zelf zegt ze hierover: 'Je moet weten wat er speelt om te kunnen schakelen, je bent een soort bemiddelaar. Afhankelijk van wie je uitnodigt, krijg je een agenda mee, die moet je proberen vrij te spreken [bij de opdrachtgever]. (...) Als je preciezer wordt, kan er veel meer.' Zij maakt daarmee ruimte voor een essentiële verdieping van het ontwerpvlak.

CREDITS

Werkplaats Buitenland
Buitenland van Rhooon
2011-2012

In samenwerking met: Marnix Tavenier, Studio Makkink & Bey, Willemijn Lofvers, Koehorst in 't Veld, Elmo Vermijs, Henriëtte Waal, Kunstgebouw, P.Z.H. en lokale partijen uit stad en land.
www.werkplaatsbuitenland.nl

NU HIER
Braakliggend terrein, Rotterdam
2009-2011

In samenwerking met: Gerda Zijlstra, Koehorst in 't Veld, Ralph Kämena, Movie Action, Horeca Vakschool, Noord Plus, Gemeente Werken & Roteb, Woningcorporatie PWS, Zadkine College, Deelgemeente Rotterdam Noord, Basta en andere liefhebbers uit de wijk.
www.nuhier.org

Eetbaar Landschap
Rioolwaterzuiveringsinstallatie Tilburg
2009

In samenwerking met: Sigrid Calon, Maarten Kolk, Henriëtte Waal, Maaïke Bertens, Liesje Diemont, Elmo Vermijs, Nick Swarth, Sander Neijnsens, Koehorst in 't Veld, K.O.R.T. en professionele amateurs uit Tilburg.
www.eetbaarlandschap.nl

Nominated by Joost Grootens

CATALOGTREE

with Touchdoc 'Money & Speed: Inside the Black Box'

I nominate the design agency Catalogtree for their TouchDoc 'Money & Speed: Inside the Black Box' (2011). It's the first documentary designed for the iPad, so the designers had to invent a typology for it.

This project is about technology. It investigates the technical causes behind the unexplained flash crash. But also important here is the technology underlying the data visualisations and interface that allow the TouchDoc user to explore and understand the information. Few other designers in the Netherlands so manifestly concern themselves with technology. Certain circles even elevate handmade work to a fetishlike status and spurn technology.

Marije Meerman's documentary 'Money & Speed: Inside the Black Box', made for the broadcasting company VPRO's Tegenlicht TV series, reconstructs the flash crash, the 6 May 2010 collapse of the US financial markets that took place with unprecedented speed and for no discernible reason. Responsibility for the crash lies with the network of black boxes that makes more and more of the decisions in an increasingly computerised financial world. Catalogtree turned Meerman's documentary into a TouchDoc – a documentary for the iPad. It is an app that gives the user an opportunity to explore and investigate the financial data for him- or herself.

The Catalogtree designers have concerned themselves with technology for years, using it to programme data visualisations. In the Flocking Diplomats project (2008), they mapped diplomats' traffic violations in New York City. The visualisations in 'Money & Speed' go much further. The state of the world's major stock exchanges is depicted on a map on the basis of real-time data. These visualisations, which Catalogtree made in collaboration with the programmer Lutz Issler, are among the most exciting in 'Money & Speed'. One of the most important visualisations in the documentary is a line animation, extremely simple on the face of it, which shows the progress of a share's price during the flash crash. Information at the edges of the screen track precisely

what is happening, down to the cent and millisecond. The designers have found a clear, effective form for presenting complex data. The iPad user can study the animation in detail and really see the data close up. The app's interface is an effective one.

The 'Money & Speed' app responds to a recent development. Here, the receiver of information – whom we used to call the reader or viewer – plays an active role in the communication process. The documentary's subject also illustrates the increased complexity of a world where information is generated in ever greater amounts and at an increased speed of circulation. This new situation demands that the middleman between the information's author and its receiver – i.e., the information designer – play a different role. The makers of 'Money & Speed' are sensitive to this new situation, and the iPad app offers parts of the information as separate elements out of which the user can build his or her own story. Catalogtree offers the user a filter that makes the various parts understandable, but it is up to him or her to draw the conclusions.

The TouchDoc is an exemplary collaboration between the documentary filmmaker, the design agency and the programmers. Catalogtree's design of the visualisations and interface of the 'Money & Speed' TouchDoc is of a high standard, making complex processes understandable. The interface design of this new medium is clear and gives users a new way to explore information. With this design Catalogtree has not only done pioneering work, but has set a high bar for future TouchDocs.

CREDITS

Catalogtree's Money & Speed: Inside the Black Box (2011). In cooperation with Marije Meerman of VPRO's Tegenlicht (director), GertJan Kuiper of VPRO Digitaal (project management), and Noodlewerk and Systemantics (programming)

Genomineerd door Joost Grootens

CATALOGTREE

met de TouchDoc 'Money & Speed - Inside The Black Box'

Ik nomineer ontwerpburo Catalogtree voor de door hen ontworpen TouchDoc Money & Speed - Inside The Black Box (2011). Het is de eerste documentaire ontwikkeld voor de iPad, waarvoor de ontwerpers de typologie wat dat betreft hebben moeten uitvinden.

Dit project gaat over technologie. Het onderzoekt de technologische oorzaak van de onverklaarbare flash crash. Maar het gaat ook om de technologie achter de datavisualisaties en de interface die de gebruiker van de TouchDoc in staat stellen de informatie te onderzoeken en begrijpen. Er zijn niet veel ontwerpers in Nederland die zich zo duidelijk met technologie bezig houden. In bepaalde ontwerpkringen wordt het handgemaakte zelfs tot een soort fetish verheven en keert men zich af van technologie.

De documentaire 'Money & Speed - Inside The Black Box' van Marije Meerman voor VPRO's Tegenlicht reconstrueert een flash crash, een met ongekende snelheid en zonder aanwijsbare reden ontstane instorting van de Amerikaanse financiële markten op 6 mei 2010. Verantwoordelijk voor de crash is een netwerk van zwarte dozen die in een steeds verder geautomatiseerde financiële wereld steeds meer beslissingen nemen. Van de documentaire is door Catalogtree een TouchDoc gemaakt, een iPad-documentaire. De iPad-app biedt de gebruiker de mogelijkheid zelf de financiële data te verkennen en te onderzoeken.

De ontwerpers van Catalogtree houden zich al jaren bezig met technologie. Ze gebruiken het om datavisualisaties te programmeren. In hun project 'Flocking Diplomats' (2008) brachten ze zo verkeersovertredingen van diplomaten in New York City in kaart. De visualisaties op 'Money & Speed' gaan veel verder. Op basis van real-time data wordt de stand van de belangrijkste beurzen op een wereldkaart gevisualiseerd. Deze visualisaties, die Catalogtree in samenwerking met programmeur Lutz Issler heeft gemaakt, horen tot de spannendste van 'Money & Speed'. Een van de belangrijkste visualisaties uit de documentaire is een op het oog uiterst simpele lijnanimatie die het verloop van de prijs

van een aandeel tijdens de flash crash toont. De informatie aan de randen van het scherm geeft tot op de cent- en milliseconde nauwkeurig weer wat er gaande is. Er is hier een heldere en overtuigende vorm gevonden om complexe data te vertalen. Op de iPad kan de gebruiker de animatie in detail bekijken en echt doordringen tot de data. De interface van de iPad-app is doeltreffend.

De iPad-app 'Money & Speed' speelt in op een recente ontwikkeling. De ontvanger van informatie, vroeger noemden we hem lezer of toeschouwer, speelt hier een actieve rol in het communicatieproces. Het onderwerp van de documentaire illustreert bovendien de toegenomen complexiteit van een wereld waarin informatie in steeds grotere hoeveelheden en met een toegenomen omloopsnelheid wordt gegenereerd. Deze nieuwe situatie vraagt een andere rol van de schakel tussen de auteur van de informatie en de ontvanger van informatie, de informatie ontwerper. De makers van Money & Speed hebben oog voor deze nieuwe situatie en bieden op de iPad-app delen van de informatie aan als losse elementen waarmee de gebruiker zijn eigen verhaal kan maken. Catalogtree biedt de gebruiker een filter waarmee de verschillende onderdelen inzichtelijk worden gemaakt. Maar het is aan de gebruiker zelf om daaraan conclusies te verbinden.

De TouchDoc is een voorbeeldig samenwerkingsproject tussen documentairemaker, ontwerpbureau en programmeurs. Catalogtree's ontwerp van de visualisaties en de interface van de TouchDoc 'Money & Speed' is van hoog niveau. Complexe processen worden inzichtelijk gemaakt. Het ontwerp van de interface van dit nieuwe medium is helder en biedt de gebruiker een nieuwe manier om informatie te onderzoeken. Catalogtree is niet alleen een pionier, maar legt met dit ontwerp de lat voor elke volgende TouchDoc direct heel hoog.

CREDITS

Catalogtree, Money & Speed, Inside the Black Box, 2011

In samenwerking met Marije Meerman, VPRO's Tegenlicht (regie), GertJan Kuiper, VPRO digitaal (project management), Noodlewerk, Systemantics (programming).

Nominated by Joost Grootens

HANS GREMMEN

with various photography books and projects

I nominate graphic designer Hans Gremmen for his projects dealing with the representation of photography. His work is effective because of his great sensitivity to contemporary developments in photography.

The digitisation of information has changed the discipline. Many more photographs are taken today than ever before, and thanks to new technologies, machines like mobile telephones and services like Google Street View have expanded the number of sources of photo production. These developments have also changed the representation of photography, i.e., how photos are displayed. Along with prints and books, we now have projections, monitors, inkjet prints, and databases. Today's viewers are familiar with phenomena like thumbnails, web albums and tags. At the same time, those viewers have changed from passive receivers of information to active "users" and are demanding more of a role in the communication process. In his designs for photo books, catalogues and exhibitions and in his independent projects, Hans Gremmen demonstrates time and again that he has a keen sense of the contemporary meaning of photography and its representation and can translate it into powerful new forms. His work continues in the tradition of the Dutch photo book, which boasts great photographers like Oorthuys, Van der Elsen and Van Kesteren as well as great graphic designers like Schrofer, Beeke, and Mevis & Van Deursen.

Gremmen's designs are characterised by a casual clarity. The photo books 'City People' (2011), 'Commonness' (2010), 'Garage' (2010) and 'Utopia/Blow Up' (2010) and the catalogue 'Quickscan' (2010) are well-made objects with straightforward typography and a well-thought-out but not overdone materialisation. The photographs' placement is to the point, appropriate and not unnecessarily emphasised. Gremmen's design work for the magazine Fw:, in which he explores the implications of the ways photography is represented, merits special mention. Thus, in Fw: 9: 'Off the Wall', he documents several photo exhibitions with shots of the works on display in which the backgrounds are left out.

The works are shown in perspective, distorted on the white background of the page. Here, the designer has found a form that strikes a balance between exhibition and publication and at the same time questions both.

'Fake Flowers in Full Colour' (2008-2009), a collaborative project with Jaap Scheeren, is a study in translating photography into full-colour printing. It is a three-dimensional color separation based on a still life of flowers reconstructed in the four printer's colours, cyan, yellow, magenta and black.

A recent independent project of Gremmen's, 'The Mother Road' (2011), is a film about Route 66 in the USA made out of a sequence of Google Street View images. It is a project in the tradition of the photography of typologies.

Hans Gremmen's designs are of a high quality: they are clear and well executed, and their effectiveness is enhanced by a fine sense of contemporary happenings in photography and graphic design. His work thus continues a Dutch tradition and truly advances it a step further.

CREDITS

In cooperation with: Jaap Scheeren,
Heidi de Gier, Jan Adriaans,
Dieuwertje Komen, Ringel Goslinga,
Petra Stavast, Karin Krijgsman, and the
Nederlands Fotomuseum

Genomineerd door Joost Grootens

HANS GREMMEN

met diverse fotoboeken en projecten

Ik nomineer grafisch ontwerper Hans Gremmen voor zijn projecten over de representatie van fotografie. Zijn werk overtuigt door een groot gevoel voor hedendaagse ontwikkelingen in de fotografie.

Door de digitalisering van informatie is de fotografie veranderd. Er worden veel meer foto's gemaakt dan ooit tevoren en door nieuwe technologieën is het aantal bronnen dat foto's voortbrengt uitgebreid met apparaten als mobiele telefoons en diensten als Google street view. Met deze ontwikkelingen is ook de representatie van fotografie, hoe foto's getoond worden, veranderd. Naast de afdruk en het fotoboek, zijn er nu ook de projectie, het beeldscherm, de inkjetprint maar ook de database. Thumbnails, webalbums en tags horen tot de verschijnselen waarmee de bekijker van fotografie tegenwoordig bekend is. Tegelijkertijd is deze bekijker, vroeger noemden we hem lezer of toeschouwer, veranderd. Hij is van passieve ontvanger van informatie veranderd in een actieve 'user' en eist een grotere rol op in het communicatieproces. In de door Hans Gremmen ontworpen fotoboeken, catalogi, tentoonstellingen en in zijn zelfgeïnitieerde projecten laat hij keer op keer zien dat hij de hedendaagse betekenis van fotografie en haar representatie goed aanvoelt en kan omzetten in overtuigende, nieuwe vormen. Daarmee voegt hij zich in de Nederlandse traditie van het fotoboek die naast grote fotografen als Oorthuys, Van der Elsen en Van Kesteren ook grote grafisch ontwerpers als Schrofer, Beeke en Mevis & Van Deursen kent.

De ontwerpen van Gremmen kenmerken zich door een heldere terloopsheid. De fotoboeken 'City People' (2011), 'Commonness' (2010) 'Garage' (2010), 'Utopia / Blow Up' (2010) en de catalogus 'Quickscan' (2010) zijn goed gemaakte objecten met een heldere typografie en een door-dachte maar niet overdreven materialisering. De plaatsing van de foto's is to the point, sluit aan bij de fotografie en is niet onnodig nadrukkelijk. Bijzondere aandacht verdient zijn werk voor het tijdschrift Fw: waarin Gremmen in het ontwerp de inhoudelijke kanten van de representatie van

fotografie verkent. Zo wordt in Fw:9 'Off the Wall' een aantal fototentoonstellingen gedocumenteerd door van foto's van de tentoongestelde werken de omgeving weg te laten. De werken staan in perspectief, vervormd op het wit van de pagina. Hier is een vorm gevonden die het midden houdt tussen tentoonstelling en publicatie en die tegelijkertijd beide bevraagt.

Het in samenwerking met Jaap Scheeren geïnitieerde project 'Fake Flowers in Full Colour' (2008-2009) onderzoekt de vertaling van fotografie naar full colour drukwerk. Een driedimensionale kleurscheiding op basis van een stilleven van bloemen gereconstrueerd in de vier drukk kleuren cyaan, geel, magenta en zwart.

Een recent zelf geïnitieerd project 'The Mother Road' (2011) is een film over de Amerikaanse Route 66, gemaakt met een sequentie van beelden van Google street view. Het is een project in de traditie van de fotografie van typologieën.

Hans Gremmen's ontwerpen zijn van hoge kwaliteit: ze zijn helder en adequaat en overtuigen bovendien door een groot gevoel voor hedendaagse ontwikkelingen in de fotografie en het grafisch ontwerpen. Zijn werk sluit daarmee aan op een Nederlandse traditie, en brengt die daadwerkelijk een stap verder.

CREDITS

In samenwerking met: Jaap Scheeren,
Heidi de Gier, Jan Adriaans,
Dieuwertje Komen, Ringel Goslinga,
Petra Stavast, Karin Krijgsman en het
Nederlands Fotomuseum.

Nominated by Joost Grootens

PIET HEIN EEK

with The Factory

I nominate the designer and cultural entrepreneur Piet Hein Eek for his transformation of an old industrial complex into a new production location, showroom and meeting place, which he calls “The Factory”. The complex serves as evidence that passionate cultural entrepreneurship is an important foundation for 21st-century economic renewal.

With an ability to manage the design process all the way from the germ of an idea through the encounter between product and user while equipping it with a context, Eek occupies a unique position in the Netherlands. His working method is pragmatic and free of dogma, multifaceted and with a wide appeal.

Eek recently moved his business to a former Philips lamp factory near the Strijp area of Eindhoven, which is currently undergoing redevelopment. In a little over a year, he transformed the site to accommodate a studio and workshop for Eek & Ruijgrok BV as well as space for a restaurant, a gallery with lively programming, a permanent showroom for his products and an outdoor space for cultural events. The company employs approximately 50 full-time staff and dozens of temporary workers. Today, as in the old days when lamp production was booming, The Factory is a destination for the residents of the surrounding neighbourhoods. Once they came to work en masse; now they come to relax and be surprised.

Ever since Piet Hein Eek introduced his scrap-wood cupboard at the conclusion of his studies, he has been contributing to the revival of Dutch furniture and product design. It was not in his nature to follow well-worn paths. Eek produced six examples of the cupboard for his degree show. One was earmarked as a gift; the other five were ready for sale. And sell they did. Design, materialisation, production, pricing, sales, investment, marketing – the whole package was held together by the pragmatic credo of a designer who, unlike many of his contemporaries, did not wish to hide behind concepts. Eek wanted to make things, not mystify things. He wanted to run a business, not an idea factory.

This attitude may explain his enormous productivity. Whereas Dutch design often has been associated with the painstaking execution of concepts by designers who care little about actual product development or commerce, Eek has pursued a different path. Alongside countless furniture designs, he’s created stage sets, shop interiors, temporary and longer-lasting architecture, school interiors, small household goods. and so on, all made or assembled in his own workshop. Though his numerous designs definitely vary in quality, this aspect seems almost inconsequential. The product is much more than just a successful idea well executed.

With the further expansion of the Eindhoven factory complex, Eek reveals the essence of his position as a designer. His business is so structured and busy (in other words, designed) that he is able to devote more and more time to designing. He considers the programming of public events in the building where his company lives and breathes to be a part of that. For instance, he exhibits work by Atelier Van Lieshout and provides a stop-off for attendees of the Parade theatre festival. The Factory is an accessible environment that draws people from far and wide – and from around the corner – to display things, look at things, eat and cook them, polish and caress them, buy and contemplate them. The Factory is Eek’s ultimate design to date.

Genomineerd door Joost Grootens

PIET HEIN EEK

met De Fabriek

Ik nomineer ontwerper en cultureel ondernemer Piet Hein Eek voor zijn transformatie van een oud fabriekscomplex tot zijn nieuwe productielocatie, showroom en ontmoetingsplek: De Fabriek. Het complex bevestigt dat gedreven cultureel ondernemerschap een belangrijk fundament is voor de economische vernieuwing van de 21ste eeuw.

Zijn vermogen om het ontwerpproces vanaf het prilste productidee tot en met de feitelijke ontmoeting tussen product en gebruiker te regisseren én van een context te voorzien, geeft Piet Hein Eek een unieke positie in Nederland. Zijn werkwijze is pragmatisch en zonder dogma, veelzijdig en uitnodigend voor velen.

Recent verhuisde Piet Hein Eek zijn bedrijf naar een voormalige lampenfabriek van Philips, nabij het in herontwikkeling verkerende gebied Strijp in Eindhoven. Binnen ruim een jaar transformeerde hij de plek tot een onderkomen voor studio en werkplaats van Eek & Ruijgrok BV, met tevens plaats voor een restaurant, een levendig geprogrammeerde galerie, een permanente showroom voor zijn producten én een buitenruimte met culturele evenementen. Het bedrijf biedt werk aan ongeveer vijftig full-time medewerkers en tientallen tijdelijke personeelsleden. Net als in de hoogtijdagen van de oorspronkelijke lampenproductie, is de fabriek voor de bewoners van de omliggende woonwijken een centrale voorziening. Ooit kwamen ze er massaal werken; nu vinden ze er ontspanning, verrassingen.

Vanaf de introductie van zijn sloophouten kast waarmee hij zijn studie afsloot, heeft Piet Hein Eek een bijdrage geleverd aan de opleving van het Nederlandse meubel- en productontwerp. Het lag niet in zijn aard om daarbij het spoor van velen te volgen. Al bij de eindexamenshow had Eek zes exemplaren van de kast gereed staan. Eén kast had hij vooraf als cadeau bestemd, de andere vijf konden onmiddellijk in de verkoop. Wat ook gebeurde. Ontwerp, materialisatie, productie, prijsstelling, verkoop, investering, marketing: het complete pakket werd bijeengehouden door het pragmatische credo van een ontwerper die zich

niet – zoals veel generatiegenoten – achter concepten wilde verschuilen. Eek wilde maken, niet mystificeren. Hij wilde een bedrijf, geen ideeënfabriek.

Met deze opstelling is wellicht zijn enorme productiviteit verklaard. Waar Dutch Design veelal wordt geassocieerd met de nauwgezet uitgedokterde concepten van ontwerpers die zich weinig gelegen lieten liggen aan de feitelijke productontwikkeling of commercie, bewandelde Piet Hein Eek een ander pad. Naast de ontelbare meubelontwerpen gaat het om theaterdecors, winkelinrichtingen, tijdelijke en meer permanente architectuur, schoolinterieurs, kleine gebruiksvoorwerpen etc. Allemaal in eigen werkplaats gemaakt of voorbereid. Hoewel er beslist kwaliteitsverschillen zijn tussen de vele ontwerpen, lijkt dat aspect haast onbetekenend. Het product is veel meer dan alleen het geslaagde idee in een geslaagde uitvoering.

Juist met de verdere uitbouw van het fabriekscomplex in Eindhoven laat Piet Hein Eek de essentie van zijn ontwerperschap zien. Zijn bedrijf is zo gestructureerd en bezet (met andere woorden: ontworpen), dat hij steeds meer tijd aan het feitelijk ontwerpen kan besteden. Tot die activiteiten rekent hij uitdrukkelijk ook de programmering van het gebouw waarin zijn onderneming woont en ademt. Hij toont er het werk van Atelier Van Lieshout, zorgt voor een tussenstop van De Parade. De Fabriek biedt een open omgeving die van heinde en verre – maar ook van om de hoek – mensen aantrekt om er tentoon te stellen, te kijken, te eten of te koken, te schaven of te strelen, te kopen of te peinzen. De fabriek is voorlopig Eeks ultieme ontwerp.

Nominated by Blom&Moors

JEANNE VAN HEESWIJK

with Freehouse

We nominate Jeanne van Heeswijk because as an urban curator, she offers genuine alternatives for change in southern Rotterdam's Afrikaanderwijk neighbourhood in the form of the Freehouse project, which has helped the district to grow stronger culturally and economically.

Freehouse is an exceptionally successful project that fits within the working method Jeanne van Heeswijk has developed for her urban projects. Because she believes city dwellers feel less and less involved in the processes and designing of public space, she employs dialogue and confrontation to provoke a new engagement. She initiates and organises processes in public space that result every time in products that suit the place in question and the people who live, work and play there. The way she communicates and designs these processes evinces a striking sensitivity to the zeitgeist. Freehouse serves as a home for a new cultural entrepreneurship. There, Van Heeswijk has succeeded in bringing together local businesspeople, youth, artists and designers to exchange knowledge, experience and ideas.

The Dutch are traders, and many of our most pleasant city squares are market squares. Since ancient times, markets have been places for cultures to come together and exchange goods and ideas. Today, though, tighter regulations, decreased supplies and declining sales have caused markets to suffer, and the Afrikaandermarkt is no exception. This is why it's fascinating to see Freehouse betting on the square's playing a key role in the neighbourhood's revival. After conducting extensive research and interviews with manufacturers, businesspeople and educational institutions, Van Heeswijk visualized together with co-developer Dennis Kaspori and project leader Annet van Otterloo the opportunities for the area. In an exceptionally imaginative way, she succeeded in converting problems and possibilities into concrete plans. Thus, it became clear that the Markt van Morgen (Market of Tomorrow) should be a hub for new local projects augmenting production already taking place in the neighbourhood.

In collaboration with designers and artists, Van Heeswijk set up three pathways for local cultural production. In Suit It Yourself, clothes and accessories are being developed with women from local sewing and craft groups, while MWFH is a fashion collection produced in collaboration with the Freehouse sewing studios. And at Lucky Mi Fortune Cooking, a mobile kitchen and snack lab that devises new intercultural recipes, diners can sample the flavours of south Rotterdam. These initiatives have grown into the Wijkatelier (Neighbourhood Studio) and the Wijkkeuken van Zuid (Neighbourhood Kitchen from South). These initiatives conduct a fruitful trade with the Afrikaandermarkt, buying fabrics and foodstuffs there and selling items such as clothing, patterns, accessories, dishes and recipes on their own stalls, as well as at other locations in Rotterdam and elsewhere. The Markt van Morgen has become well known in Rotterdam, and the Afrikaandermarkt is once again the beating heart of the district.

Freehouse has also inspired new initiatives, like the baked-goods shop Suzy's Season Cake, or Fast Flex Feijenoord, a special environmentally friendly transport service. People continually undertake small-scale projects to test out and continue new forms of collaboration, from fashion shows to fashion magazines, from the Join Us arts festival to exotic barbecues. The local people's enthusiasm for Freehouse is evident in the numerous videos, photographs and stories they have contributed to the website (www.freehouse.nl).

Jeanne van Heeswijk is realising her ambitions. She was able to diagnose exactly what the neighbourhood needed. With Freehouse, she has entered the dynamic field of developments and processes and made the residents and businesspeople of the Afrikaanderwijk aware of their neighbourhood's cultural wealth and economic potential. Unexpected connections have arisen between residents, businesspeople and creative professionals. And Rotterdam has gained another world-class destination.

CREDITS

Project concept:

Jeanne van Heeswijk, Dennis Kaspori, Annet van Otterloo

Project team:

Wrienda Baboeram, Maartje Berendsen, Dennis van Dorem, Ramón Mosterd, Farida Moulmar, Annet van Otterloo, Waii Seu Chan, Mariska Vogel, Fiona Weir, and many others

Visual identity:

Studio Roger Teeuwen, Nadia Troeman

www.jeanneworks.net

www.freehouse.nl

Genomineerd door Blom&Moors

JEANNE VAN HEESWIJK

met Freehouse

Wij nomineren Jeanne van Heeswijk omdat zij als urban curator in het project Freehouse in de Afrikaanderwijk van Rotterdam-Zuid daadwerkelijke alternatieven biedt voor veranderingen in de wijk, waardoor deze cultureel en economisch sterker is geworden.

Freehouse is een bijzonder succesvol project dat past in de werkwijze die Jeanne van Heeswijk heeft ontwikkeld voor projecten in een stedelijke context. Omdat volgens Jeanne stedelingen zich steeds minder betrokken voelen bij de processen en inrichting van de openbare ruimte, zet zij dialoog en confrontatie in om nieuwe betrokkenheid te genereren. Ze initieert en organiseert processen in de openbare ruimte die altijd leiden tot producten die passen bij de plek en de mensen die er wonen, werken of recreëren. Uit de wijze waarop zij deze processen communiceert en vormgeeft spreekt haar gevoel voor tijdsgeest. Het nieuwe cultureel ondernemerschap heeft met Freehouse een plek gekregen waar Jeanne lokale ondernemers, jongeren, kunstenaars en ontwerpers weet samen te brengen om kennis, ervaring en ideeën uit te wisselen.

Nederlanders zijn handelaren en veel van de aansprekende pleinen in onze steden zijn marktpleinen. De markt is van oudsher een plek waar culturen elkaar ontmoeten en goederen en ideeën worden uitgewisseld. Vanwege de stugge regelgeving, de verschraving van het aanbod en de teruglopende verkoop gaat het niet goed met de markt. Zo verging het ook de Afrikaandermarkt. Daarom is het zo boeiend dat Freehouse inzet op de sleutelrol die juist de markt kan hebben voor de opbloei van de Afrikaanderwijk. Na uitgebreid onderzoek en interviews met producenten, ondernemers en onderwijsinstellingen bracht Jeanne samen met mede ontwikkelaar Dennis Kaspori en projectleider Annet van Otterloo de kansen voor de wijk in beeld. Ze heeft de problemen en mogelijkheden met uitzonderlijke verbeeldingskracht weten om te vormen naar concrete plannen voor de toekomst. Zo werd duidelijk dat De Markt van Morgen de centrale plek zou zijn waar nieuwe lokale projecten aan gekoppeld konden worden, die voortbouwen op wat er al aan producten in de wijk wordt gemaakt.

In samenwerking met ontwerpers en kunstenaars zijn drie trajecten opgezet voor lokale culturele productie. In Suit It Yourself worden samen met de vrouwen van de naai- en handwerkgroepen kleding en accessoires ontwikkeld, terwijl MWFH staat voor een modecollectie die is gemaakt in samenwerking met naaiateliers van Freehouse. De smaak van zuid kun je proeven bij Lucky Mi Fortune Cooking, mobiele keuken en snacklaboratorium, waar nieuwe interculturele recepten zijn ontwikkeld. Deze initiatieven zijn inmiddels uitgegroeid tot het Wijkatelier en de Wijkkeuken van Zuid. Er treedt een vruchtbare wisselwerking op met de Afrikaandermarkt waar stoffen en voedingswaren worden gekocht, terwijl bijvoorbeeld kleding, patronen en accessoires of gerechten en recepten er op hun beurt worden aangeboden, in een eigen kraam of op andere plekken in en buiten Rotterdam. De Markt van Morgen is inmiddels een begrip in Rotterdam, de Afrikaandermarkt vormt nu weer het kloppende hart van de Afrikaanderwijk.

Freehouse inspireert ook tot nieuwe activiteiten zoals Suzy's Season Cake, een taartenwinkel of Fast Flex Feijenoord, een speciale milieuvriendelijke transportdienst. Er vinden voortdurend kleinschalige projecten plaats om nieuwe vormen van samenwerking uit te proberen en verder te bestendigen. Van modeshow tot modemagazine, van het Joinuskunsthfestival tot een exotische barbecue. Het enthousiasme is af te lezen aan de vele filmpjes, foto's en verhalen van de mensen uit de wijk die op de website Freehouse.nl te zien zijn.

Jeanne van Heeswijk maakt haar ambities waar: ze heeft haar vinger kunnen leggen op datgene wat er in de wijk nodig was. Met Freehouse is ze in het dynamische veld van ontwikkelingen en processen gestapt en heeft ze de bewoners en ondernemers van de Afrikaanderwijk bewust gemaakt van de culturele rijkdom en economische potentie van hun wijk. Er zijn onverwachte verbindingen ontstaan tussen bewoners, ondernemers en creatieve professionals. Rotterdam heeft er een wereldplek bij.

CREDITS

Projectconcept:

Jeanne van Heeswijk, Dennis Kaspori, Annet van Otterloo

Projectteam:

Wrienda Baboeram, Maartje Berendsen, Dennis van Dorem, Ramón Mosterd, Farida Moulmar, Annet van Otterloo, Waii Seu Chan, Mariska Vogel, Fiona Weir e.v.a.

Visuele identiteit:

Studio Roger Teeuwen, Nadia Troeman

www.jeanneworks.net

www.freehouse.nl

Nominated by Blom&Moors

RIETVELD LANDSCAPE

with Vacant NL, 'where architecture meets ideas'

We nominate the project Vacant NL, 'where architecture meets ideas', shown at the 2010 Venice International Architecture Exhibition. With this installation, Rietveld Landscape allow people to experience an inspiring vision of empty governmental and public buildings and their temporary repurposing in a compelling way.

In this project, Rietveld Landscape shows how the vast numbers of vacant Dutch public buildings can be made temporarily available as a stimulus for creative entrepreneurship and innovation. They challenge the government to hand over keys instead of money so that, while the buildings are not in official use, they can serve as places where connections and cross-pollinations can arise that will catalyse future plans. Viewed as a statement, the project is saying, "Right time, right place - let's go!"

In a single stroke, the designers make visible the quantity and diversity of empty buildings. They do so in a fascinating, enchanting manner: a sea of blue foam blocks floats high in the sun-drenched interior of the Dutch Pavilion in Venice. The blocks represent the Netherlands' thousands of empty government buildings, varied in form, infinite in their possible uses. As visitors wander through the room beneath the blocks, they become aware of the "cultural footprint". The lighted blue cloud of square meters upon square meters of vacancy hangs above their heads somewhat threateningly, while at the same time the awareness of it invites them to think about the possibilities all that space offers. Viewing the undulating sea of blue blocks from above is very different. From a platform placed in the pavilion for this purpose, visitors get an overview. Here, it becomes clear that this striking sight is based on an extensive study of vacancy. The results of the research are also set out in the Dutch Atlas of Vacancy, which meticulously documents each empty building through photographs, drawings, and information on typology and spatial context.

Another element of the installation, Placebook Panorama, uses an extensive string model to show the relationships

between buildings, projects and people that result from the repurposing of real estate. Unexpected professional connections and cross-fertilisations between various disciplines are immediately made clear. Placebook Panorama shows Vacant NL to be a concrete statement that plays out in everyday practice - including that of the team members who worked on the installation, for the project ultimately ended up being personal and real.

The venue, Gerrit Rietveld's Dutch Pavilion, is itself part of the installation. After all, since 1954, the pavilion, itself a public building on Dutch soil, has stood empty for eight and a half months each year, for a total of more than 39 years.

Vacant NL is a project out of which new statements can be formulated in the future. An example is Rietveld Landscape's establishment of a master's course of the same name at the Sandberg Institute, where students can interpret this timely statement in their own way. The two-year course, also led by Rietveld Landscape, will train designers, craftspeople and scholars to be specialists in temporary repurposing.

With Vacant NL, landscape architects assume the role of exhibition producers, and successfully so: the project has justifiably received much attention. Partly thanks to the unequivocal manner of representation, Rietveld Landscape has made the problem as well as the proposed solution understandable for a large audience. All that emptiness invites creativity - all that's needed are the keys.

CREDITS

Design team:

Ronald Rietveld, Erik Rietveld, Jurgen Bey,
Joost Grootens, Saskia van Stein,
Claus Wiersma, Barbara Visser

Commissioned by:

Netherlands Architecture Institute; Dutch
Ministry of Education, Culture and Science

Genomineerd door Blom&Moors

RIETVELD LANDSCAPE

met Vacant NL, 'where architecture meets ideas'

Wij nomineren het project Vacant NL, 'where architecture meets ideas', gepresenteerd op de Architectuurbiënnale van Venetië in 2010. Op overtuigende wijze heeft Rietveld Landscape hiermee een inspirerende visie op leegstand en tijdelijke herbestemming van overheids- en publieke gebouwen beleefbaar gemaakt.

Rietveld Landscape laat in deze installatie zien hoe de enorme hoeveelheid aan leegstaand publiek erfgoed tijdelijk beschikbaar kan worden gesteld als stimulans voor de creatief ondernemerschap en innovatie. De overheid wordt uitgedaagd geen geld te geven maar sleutels te overhandigen zodat er in 'de tussentijd' verbindingen en kruisbestuivingen ontstaan die als een katalysator kunnen werken voor plannen in de toekomst. Als je het project als een statement beschouwt, voelt het als 'right time, right place, en nu aan de slag'.

Met één enkel gebaar is door Rietveld Landscape de hoeveelheid en diversiteit aan leegstaande gebouwen zichtbaar gemaakt. Het is fascinerend en betoverend hoe dit is gedaan: in de met daglicht overgoten ruimte van het Nederlandse paviljoen zweeft een zee van blauwe schuimblokken. De blokken verbeelden de duizenden leegstaande overheidsgebouwen, divers van vorm, oneindig in hun gebruiksmogelijkheden. Terwijl bezoekers onder de bouwblokken door de ruimte dwalen worden zij zich bewust van de 'culturele footprint'. Enigszins dreigend hangt de blauw oplichtende wolk van vierkante meters leegstand boven hun hoofd, terwijl het besef daarvan op het zelfde moment uitnodigt tot nadenken over de mogelijkheden die zoveel leegstand biedt. Heel anders is het om de golvende zee van blauwe blokken van bovenaf te zien. Vanaf het plateau dat voor deze installatie in het paviljoen is geplaatst, krijgen bezoekers overzicht. Hier wordt duidelijk dat aan dit verrassende beeld een uitgebreid onderzoek naar de leegstand ten grondslag ligt. De weerslag van het onderzoek is ook getoond in de Dutch Atlas of Vacancy. Daarin is ieder gebouw nauwgezet in kaart gebracht aan de hand van foto's, tekeningen, typologie en ruimtelijke context.

Een ander onderdeel van de installatie, Placebook Panorama toont door middel van een uitgebreid draadmodel de relaties tussen gebouwen, projecten en personen die ontstaan bij hergebruik van gebouwen. Meteen worden de professionele dwarsverbanden en kruisbestuivingen tussen de verschillende creatieve disciplines duidelijk. In het Placebook Panorama blijkt dat Vacant NL een concrete opgave is, die speelt in de alledaagse praktijk. Zoals die van de teamleden, die aan de installatie hebben gewerkt. Want zo dichtbij en realistisch is deze installatie uiteindelijk geworden.

Ook de locatie, het Nederlandse paviljoen van Gerrit Rietveld, is onderdeel van de installatie. Het paviljoen, ook publiek gebouw op Nederlands grondgebied, staat immers sinds 1954 voor 8,5 maand per jaar leeg. Dat is in totaal al met al meer dan 39 jaar.

Vacant NL is een project waaruit de komende jaren nieuwe opgaven kunnen worden geformuleerd. Een voorbeeld daarvan is de totstandkoming van de gelijknamige Master aan het Sandberg Instituut waar studenten hún invulling kunnen geven aan deze actuele opgave. De tweejarige master, opgezet en geleid door Rietveld Landscape, wil ontwerpers, vaklieden en wetenschappers opleiden tot specialist in tijdelijk hergebruik.

Met Vacant NL is de landschapsarchitect in de rol van tentoonstellingsmaker gestapt en met succes: het project heeft terecht veel aandacht gekregen. Mede door de eenduidige manier van verbeelden heeft Rietveld Landscape zowel de problematiek als de aangedragen oplossing voor een groot publiek begrijpelijk gemaakt. Zoveel leegte nodigt uit tot creativiteit, nu de sleutels nog.

CREDITS

Ontwerpteam:

Ronald Rietveld, Erik Rietveld, Jurgen Bey,
Joost Grootens, Saskia van Stein,
Claus Wiersma, Barbara Visser

Opdrachtgever:

Nederlands Architectuur Instituut en
Ministerie OCenW

Nominated by Blom&Moors

WAAG SOCIETY

with Open design

We nominate Waag Society for the inquisitive, catalysing manner in which they bring visibility to the current and future role of open design. Waag Society dares to think out loud, ask questions and carry on a discussion about the designer's role, the making process, and user participation.

Open design is design whose creators allow it to be freely distributed and documented and condone modifications and derivations of it. Fundamental aspects are trust in the other, building on information that is exchanged, and assuming responsibility once products are made and used. Sharing information and data means sharing culture. Open design accords with similar developments that have taken place around open source networks, such as the introduction of the Internet and mobile communication. It is impossible to imagine contemporary society without the resulting increased transparency and freedom. Open design is now.

For years, Waag Society has been the chief proponent of open design in the Netherlands. The organisation acts as a pioneer, identifying, studying and fostering possibilities associated with the practice. Waag Society argues that design can no longer remain exclusive. They show admirable dedication to the cause, in the conviction that new technology will simply and naturally enrich everyday life, establishing and building community platforms and open access routes to that technology. They also develop tools, guidelines and open licences that enable people to share knowledge and ideas and to handle them in a respectful manner. Waag Society's projects compliment and strengthen each other. Their experiments often lead to innovations.

A recent project is the establishment of a Fab Lab in Amsterdam – part of an international network of workshops featuring computer-controlled robots and machines. Fab Labs are open to everyone, provided the designs of the products made there are shared with others. The new design and production techniques the labs make possible

and the option of personal customisation are fascinating. They bring an unprecedented new dimension to design for designers and users around the world. Waag Society established the first Dutch lab, Fablab Amsterdam, and that lab is carrying on in the pioneer spirit by helping to set up a sister lab in Yogyakarta, Indonesia. The two Fab Labs will exchange knowledge and experience around using new technology to solve local problems. The goal is that the Indonesian lab will be able to produce useful items such as affordable prostheses by 2013. Fab Labs make a genuine contribution to the development of locally relevant products.

If Fablab Amsterdam is not only a workshop but also a hub that connects people, another Waag Society project, Dialogue Café Amsterdam, also links up people around the world – via teleconferencing – so they can exchange knowledge and find creative solutions to pressing social problems face to face. Waag Society's Open Design Lab has launched two interesting initiatives to further explore open design's potential. One is the (Un)limited Design Contest, a competition to encourage experimentation with shared designs, for which Waag Society develops open design tools and licencing systems. In addition, the organisation is working with a network of product designers, digital distributors, manufacturers and materials suppliers to develop new business models and product designs for downloadable design. The goals are to lower production and transport costs, reduce waste, bring transparency to the production chain and, last but not least, allow the end user to directly influence product design. Such sharing of knowledge and experience has a profound impact on the design process from start to finish.

Waag Society's 2011 book 'Open Design Now' describes the origins, contemporary landscape and possible future scenarios of open design. It provides no answers but offers copious reflections and examples. The book has the potential to become a valuable tool for designers. Open design is all about sharing.

CREDITS

In cooperation with:

Premsele, the Netherlands Institute for Design and Fashion; Creative Commons Netherlands; Massachusetts Institute of Technology's Center for Bits and Atoms; FabLab.nl; Etsy; Droog Design; DMY Berlin; and Open Design City

Special thanks:

Arne Hendriks, Neil Gershenfeld, Sherry Lassiter, Roel Klaassen, Lucas Evers, Aart Helder, Hendrik-Jan Grievink, Peter Troxler, Michel Avital and Matt Cottam

Genomineerd door Blom&Moors

WAAG SOCIETY

met Open design

Wij nomineren Waag Society voor de onderzoekende en stimulerende wijze waarmee ze de actuele en toekomstige rol van open design zichtbaar maken. Waag Society durft hardop na te denken, vragen te stellen en discussie te voeren. Over de rol van ontwerpers, over het proces van het maken en over de deelname door gebruikers.

Open design is design 'waarvan de makers vrije distributie en documentatie toestaan en modificaties en afgeleiden goedkeuren'. Open design gaat uit van het vertrouwen in de ander, het voortbouwen op de data die worden uitgewisseld en het nemen van verantwoordelijkheid zodra er producten worden gemaakt en deze worden gebruikt. Door informatie en data te delen wordt cultuur gedeeld. Open design ligt in de lijn van vergelijkbare ontwikkelingen met 'open source' netwerken, zoals de komst van internet en van mobiele communicatie. Deze ontwikkelingen - meer transparantie en vrijheid - zijn niet meer weg te denken uit de hedendaagse maatschappij. Open design is helemaal nu.

Waag Society is al vele jaren de representant van open design in Nederland. Als pionier signaleert, onderzoekt en stimuleert Waag Society de mogelijkheden. Zij stellen dat design niet langer exclusief kan blijven. Op bewonderenswaardige wijze zetten zij zich hiervoor in vanuit de overtuiging dat nieuwe technologie het leven van alle dag eenvoudig en vanzelfsprekend zal verrijken. Dit gebeurt door middel van het initiëren en creëren van community platforms en open toegang tot technologie. Ook worden tools, richtlijnen en open licenties ontwikkeld die het mogelijk maken om kennis en ideeën te delen en hier respectvol mee om te gaan. De projecten van Waag Society vullen elkaar aan en versterken elkaar. Vaak leiden experimenten tot innovatie.

Recent is de ontwikkeling van de Fablabs, een internationaal netwerk van werkplaatsen met computergestuurde robots en machines. Deze zijn voor iedereen beschikbaar, mits de ontwerpen van de producten die er worden gemaakt, met anderen worden gedeeld. Zowel de nieuwe ontwerp- en

productietechnieken als de mogelijkheid om producten af te stemmen op persoonlijke wensen zijn fascinerend. Ze bieden een ongekeerde extra dimensie aan ontwerpers en gebruikers, verspreid over de hele wereld. Waag initieerde het eerste Nederlandse Fablab in Amsterdam. Met dezelfde pioniersgeest zet Fablab Amsterdam zich nu in voor een Fablab in Yogyakarta Indonesië. Beide labs wisselen kennis en ervaring uit om met nieuwe technologie lokale problemen op te lossen. De ambitie is om in 2013 bijvoorbeeld goedkope protheses te kunnen produceren. De Fablabs dragen zo daadwerkelijk bij aan de ontwikkeling van lokaal relevante producten.

Is Fablab Amsterdam zowel een werkplaats als een schakel in een netwerk, via teleconferentie (face to face contact) verbindt Dialogue Café Amsterdam mensen ook wereldwijd om kennis uit te wisselen en creatieve oplossingen te zoeken voor actuele maatschappelijke vraagstukken. Voor verder onderzoek naar de reikwijdte van open design zijn binnen het Open Design Lab van Waag Society twee interessante initiatieven gestart. Voor de (Un)limited Design Contest, een prijsvraag die experimenteren met open design aanmoedigt, is Waag de organisatie die tools ontwikkelt en licentiesystemen inricht om open design mogelijk te maken. Door middel van 'downloadable design' wordt gewerkt aan een netwerk van productontwerpers, digitale distributeurs, producenten en leveranciers van materialen om nieuwe businessmodellen en productontwerpen te maken. Hierbij wordt gestreefd naar lagere productie- en transportkosten, minder afval, transparantie in de productieketen en last but not least directe invloed van de eindgebruiker op het productontwerp. Deze manier van delen van kennis en ervaring heeft grote invloed op het volledige designproces.

In het boek Open Design Now, verschenen in 2011, worden oorsprong, huidige ontwikkelingen en toekomstscenario's van open design beschreven. Het geeft geen antwoorden maar wel tal van overdenkingen en voorbeelden. Het boek heeft de potentie zich te ontwikkelen tot een waardevolle tool voor ontwerpers. Open design: een kwestie van delen.

CREDITS

In samenwerking met:

Premsele, The Netherlands Institute for Design and Fashion, Creative Commons Nederland, MIT Center for Bits and Atoms, FabLab.nl, Etsy, Droog Design, DMY, Open Design City

Met dank aan:

Arne Hendriks, Neil Gershenfeld, Sherry Lassiter, Roel Klaassen, Lucas Evers, Aart Helder, Hendrik-Jan Grievink, Peter Troxler, Michel Avital, Matt Cottam

Nominated by Aziz Bekkauoi

BART HESS

with various designs

I nominate Bart Hess for the fascinating, independent world he succeeds in bringing to life with his designs, a world that links fashion, textile, product design and architecture. He combines high-grade technology and communicativeness to achieve the ultimate “performity”. Hess is a designer of the future and a masterful, extroverted visual storyteller.

His designs – for instance, the recent “slime dress” for Lady Gaga – appear grotesque but are well considered and finely crafted and tell a story; they resemble paintings. Hess develops materials of a sophistication that goes almost unremarked. He combines fashion, textiles, video art and photography in an innovative marriage of art and design. His works are more than designs; they transcend the craft of the textile designer, as Hess chooses to extend them via other media, such as film, photography and animation. I believe he is enriching his field and accomplishing pioneering work.

New technologies will have an impact on the human body, aesthetically and through fashion. For Philips’s Design Probes team, Hess worked on the development of an electronic tattoo that moves around on the body and morphs in response to expression and movement. He also developed a fabric from a small piece of plastic, which was no longer recognisable as such and gave the impression of being in continuous motion. He frequently uses atypical materials not immediately associated with fashion. In 2010, for example, he invented a “wet-look dress” for Ann Sofie Back whose effect was as strange as that of his “slime dress”.

Hess says his work is explicitly linked to genetic engineering; he imagines futuristic spheres devoid of beauty ideals with the goal of actually helping to make them a reality. In this way, he says, he hopes to influence fashion, product design and architecture. It comes as no surprise that magazines like Vogue and Another Man have shown great interest in his designs. And he’s already appeared at the Centre Pompidou and Palais de Tokyo in Paris with

Low-Tech Surgery, a live project with Lucy McRae, in which the duo made people appear older than they could ever physically become.

I am fascinated by the way Hess manipulates the body and by the organic, intuitive manner in which he works. For him, the process is as important as the final product. Hess allows me to see how new technologies will influence the body aesthetically and through fashion. His work transcends experimentation; he creates autonomous, communicative worlds that raise his profession to a new level. I no longer look at his designs and wonder: Is this a costume, is it fabric, is it sculpture? You automatically accept that it has “performity”; you just want to experience Bart Hess’s work.

Genomineerd door Aziz Bekkauoi

BART HESS

met diverse ontwerpen

Ik heb Bert Hess genomineerd om de fascinerende, autonome wereld die hij met zijn ontwerpen weet te verbeelden en waarmee hij verbindingen legt tussen mode, textiel, productdesign en architectuur. Hij combineert hoogwaardige technologie en communicativiteit en bereikt hiermee de ultieme 'performiteit'. Bart Hess is een vormgever van de toekomst, en een meesterlijke en extraverte verhalenverteller met beelden.

Zijn ontwerpen, zoals recent de 'Slime Dress' voor Lady Gaga, lijken grotesk maar zijn doordacht, verhalend, ambachtelijk gemaakt en lijken wel schilderwerk. Bart Hess ontwikkelt materialen waarvan de geavanceerdheid bijna onopgemerkt blijft, ze lijken als schilderwerk. Hij combineert mode, textiel, videokunst en fotografie op het snijvlak van kunst en design. Zijn ontwerpen zijn niet zo maar design, ze overstijgen het vakgebied van de textielontwerper, door een verlengde te kiezen in andere media, onder andere film, fotografie, animatie. Dat vind ik een verrijking en hij is hierin een pionier.

Nieuwe technologie zal het lichaam esthetisch en via mode gaan beïnvloeden. Bart Hess werkte bijvoorbeeld voor het Philips Design Probes team aan een elektronische tatoeage die over het lichaam beweegt en 'morph' in reactie op uitdrukking en beweging. Ook heeft hij een stof ontwikkeld van een klein stukje plastic dat niet meer als zodanig te herkennen was, en de indruk gaf voortdurend in beweging te zijn. Hij maakt vaak gebruik van atypische materialen, materialen die niet snel aan mode worden gekoppeld. In 2010 bedacht hij de 'Wetlook Dress' voor Ann Sofie Back, die net als de 'Slime Dress' heel vervreemdend werkt.

Hess vindt dat zijn werk duidelijk te maken heeft met genetische manipulatie; hij verbeeldt futuristische sferen wars van schoonheidsidealen, met als doel die ook daadwerkelijk te helpen verwezenlijken, en hij hoopt zo invloed uit te oefenen op de mode, op productdesign en op architectuur. Het is dan ook niet vreemd dat bladen als Vogue en Another Man veel aandacht besteden aan zijn ontwerpen. En het Centre

Pompidou en het Palais de Tokyo in Parijs heeft hij inmiddels ook al drie keer aangedaan met Low-tech surgery, een project waarbij Hess samen met Lucy McRae mensen live ouder maakt dan ze ooit zouden kunnen worden.

Ik vind het fascinerend hoe Bart het lichaam manipuleert en hoe organisch en intuïtief hij werkt. Het proces is voor hem hierbij net zo belangrijk als het eindproduct. Bart Hess laat mij zien hoe nieuwe technologie het lichaam esthetisch en via de mode gaat beïnvloeden. Zijn werk ontstijgt het experiment, hij creëert autonome werelden die communicatief zijn en zijn vakgebied naar een ander niveau tillen. Bij zijn ontwerpen vraag ik mij niet meer af: is dit wel kostuum of stof of beeldhouwwerk? Je accepteert automatisch dat het 'performiteit' heeft, het werk van Bart Hess wil je ervaren.

Nominated by Aziz Bekkauoi

ROGIER VAN DER HEIDE

with various lighting projects

I nominate Rogier van der Heide for his exceptional application of the latest lighting technology: he uses light not as a means of making objects visible but as a primal force flowing from those objects. Technology, design and craftsmanship come together in splendid fashion in his work.

I admire the expert way in which Van der Heide utilises light as a material, allowing it to be the bearer of the message and speak directly to the viewer. He does not use it excessively, grotesquely, like a curtain that permits mere glimpses of the subject, but handles it in a measured, subtle, sensitive way. His work comes across so naturally that the technology behind it goes unnoticed. For him, the medium is not the message.

Especially remarkable, to me, are the luminous costumes Van der Heide designed last year for Black Eyed Peas. During the performance, the clothing is connected wirelessly to the stage lighting and the rhythm of the music, giving rise to special lighting effects. Here, costume and lighting design merge; the light becomes part of the wearer's identity and enhances his or her expressive abilities. When I look at the costumes hanging up together, I can see the set list and choreography of the show at a glance. The band members don't have to move; the luminous costumes create motion and atmosphere, supporting the music in a natural way.

Van der Heide is a designer who creates autonomous work but does not do so in isolation. His lighting projects are almost always part of an interdisciplinary collaboration. He works closely with architects, designers, technicians and programmers. He is a master of his art and recognises the necessity of teamwork in completing a project, but the final result always unmistakably bears his signature. For example, look at the Sheikh Zayed Bridge in Abu Dhabi, completed in 2011. The architecture is the work of Zaha Hadid, but to me, Van der Heide's lighting design is key in making the bridge a compelling, recognisable part of the landscape.

In addition, in the dynamics of the lighting, he has created a language that suits the Emirates, literally interacting with, for example, the way the full moon lights up the big mosque.

Proof that Rogier van der Heide can also move us on a smaller scale is found in his 'Dream Cloud' installation for Swarovski Crystal Palace. It is an overwhelming imaginary landscape featuring a magical interplay between a field of Dutch tulips and a cloud of crystals, based around the way crystals reflect light. The result is extremely affecting; the designer speaks directly to the viewer through the work. For me, 'Dream Cloud' is essential, simple and pure yet also extremely well and precisely crafted.

Rogier van der Heide has the vision and capacity to take interactivity beyond gimmickry and make it truly functional, and in his future work he will continue to bring lighting design closer to other creative disciplines.

Genomineerd door Aziz Bekkauoi

ROGIER VAN DER HEIDE

met diverse lichtprojecten

Ik nomineer Rogier van der Heide voor zijn bijzondere toepassing van de nieuwste lichttechnologie waarmee hij licht niet als middel gebruikt om objecten zichtbaar te maken, maar als een oerkracht die uit de objecten zelf stroomt. Technologie, design en vakmanschap komen in zijn ontwerpen prachtig samen.

Ik vind het meesterlijk hoe Rogier licht als materiaal benut, hoe hij licht drager van de boodschap laat zijn en rechtstreeks tot de kijker laat spreken. Hij gebruikt licht niet met overdaad, grotesk, als een gordijn dat alleen flitsen van het onderwerp doorlaat, maar afgepast, subtiel en met gevoel. Ik vind zijn werk een hoge mate van vanzelfsprekendheid hebben waardoor de techniek onopgemerkt blijft. Het is bij hem dus niet: the medium is the message.

Heel opmerkelijk vind ik de kostuums die Rogier het afgelopen jaar voor Black Eyed Peas heeft gemaakt. De kleding staat tijdens het optreden draadloos in verbinding met de podiumverlichting en het ritme van de muziek, waardoor lichteffecten ontstaan. Kostuum- en lichtontwerp smelten samen, het licht wordt onderdeel van de identiteit van de drager en ondersteunt diens expressieve mogelijkheden. Als die kostuums naast elkaar aan kleerhangertjes hangen, zie ik in een oogopslag de setlist en de choreografie van de show. Bandleiden hoeven niet te bewegen, het zijn de lichtgevende kostuums die de beweging en de sfeer maken, die ongedwongen de muziek dragen.

Rogier van der Heide is een designer die autonoom werk maakt, maar dit niet in isolement doet. Zijn lichtprojecten zijn bijna altijd onderdeel van een interdisciplinaire samenwerking. Hij werkt nauw samen met architecten, ontwerpers, technici en programmeurs. Rogier beheerst de kunst en erkent de noodzakelijkheid om een project in teamwork uit te werken, maar het eindresultaat draagt altijd duidelijk zijn eigen signatuur. Zie bijvoorbeeld de in 2011 voltooide Sheikh Zayed Bridge in Abu Dhabi. Het architectonische ontwerp is van Zaha Hadid, maar voor mij is het lichtontwerp van Rogier leidend in het aansprekend en herkenbaar maken

van de brug in het landschap. In de dynamiek van het licht is ook een taal geschapen die past bij de Emiraten, een letterlijke interactie met bijvoorbeeld de uitlichting van de grote moskee bij volle maan.

Dat Rogier van der Heide ook ontroering op kleinere schaal teweeg kan brengen bewijst de installatie 'Dream Cloud' voor Swarovsky Crystal Palace. Het is een overweldigend droomlandschap, met een magische wisselwerking tussen een veld Hollandse tulpen en een wolk van kristallen, waarmee hij de lichtreflectie van kristal als uitgangspunt heeft genomen. Het resultaat is heel indringend, hij spreekt in het werk de kijker direct aan. 'Dream Cloud' heeft voor mij essentie, eenvoud en puurheid, maar is zeer ambachtelijk met grote nauwkeurigheid gemaakt.

Rogier van der Heide heeft de visie en de capaciteit om interactiviteit geen kunstje te laten zijn maar daadwerkelijk functioneel te maken, en zal met zijn toekomstige werk het lichtontwerp dichter bij andere ontwerpdisciplines brengen.

Nominated by Aziz Bekkauoi

PIEKE BERGMANS

with Light Blubs and Llove Hotel interior

I nominate Pieke Bergmans for her projects based on the concept of controlled imperfection, expressed most clearly in Light Blubs and recently applied in a broader concept in the Llove Hotel.

I find Bergmans's frank curiosity admirable. She moves people with her concept of controlled imperfection. Without regard to trends, she begins with a material and a craft and then performs an intervention on them, almost abruptly, in a seemingly regressive way. I nominate Bergmans for her evolving way of working, which is unfettered by time or trend. Her clever works seem to have been created in passing, intuitively and on impulse. In reality, they are the result of keen observation and structured experimentation, synergies of creation and natural selection, brought down to a new essence. Another vital characteristic of her work is the way it sticks with you. It hangs around, creeps, meanders and flows, not just in space but also in your head. Her work gives the impression of being in motion – that if you look at it again, a split second later, it will have inched closer to you and started to multiply.

The Light Blubs are a series of glass bulbs Bergmans made in collaboration with Royal Leerdam Crystal. Each one is unique and handmade and equipped with LEDs from Solid Lighting Design. Bergmans rightly describes much of her work as “infected with the design virus”. Many of her projects appear to be the descendants of living organisms: new populations of rudimentary creatures with a distinctive character of their own, which entirely organically yet suddenly – blub! – take possession of the space she provides for them. Her work for the Llove Hotel (2010), a temporary exhibition-cum-hotel and café in Tokyo, is vintage. She took up the challenge of designing a room that would make everything and everyone in it feel loved. The bed crawls up the wall, and chairs and lamps are intertwined. This is an appealing design that is good and authentic yet not taken too far. Bergman has realised a total concept that takes up an entire room: here, evolution is not applied to a single object but rather told as a colourful story.

Pieke Bergmans's “viruses” are not menacing parasites; I experience them as more like those birds that pick insects off elephants and crocodiles – uninvited yet welcome guests, good company that brings light and cheer. Pieke Bergmans creates an existential lightness that is not unbearable but rather poetic. Hers is a surrealism that is immediately familiar. It feels very interactive, suited to our world, inviting.

CREDITS

This Light Blub is part of a larger installation that belongs to the Groninger Museum Collection.

www.piekebergmans.com

Genomineerd door Aziz Bekkauoi

PIEKE BERGMANS

met Light Blubs en inrichting Llove Hotel

Ik nomineer Pieke Bergmans voor haar projecten met als uitgangspunt het 'gecontroleerd onvolmaakte', met als duidelijkste exponent 'Light Blubs', en recent in een breder concept toegepast in 'Llove Hotel'.

Bewonderenswaardig van Pieke Bergmans vind ik haar onbevangen nieuwsgierigheid. Met haar concept van het 'gecontroleerd onvolmaakte' raakt ze mensen. Ze gaat ongebonden aan trends uit van een materiaal en een ambacht en doet daarop een ingreep, bijna abrupt, als een regressie. Mijn nominatie voor Pieke Bergmans is voor haar evoluerende, niet tijd- en trendgebonden werkwijze. Knap is dat haar werk terloops, intuïtief en impulsief lijkt te zijn ontstaan. In realiteit is het juist het resultaat van scherpe observaties en gestructureerd experimenteren, een synergie van schepping en natuurlijke selectie, tot een nieuwe essentie gebracht. Beklijven is trouwens ook een wezenskenmerk van haar werk. Het plakt en het kruipt, het kronkelt en het vloeit, en dat doet het niet alleen in de ruimte maar ook in je hoofd. Haar werk geeft het gevoel dat het nog in beweging is. Dat als je een split second later nog eens kijkt het dichterbij gekropen is en zich vermenigvuldigt.

De 'Light Blubs' is een serie glazen lampen, die Pieke Bergmans in samenwerking met de Royal Crystal Leerdam maakte. De lampen zijn allemaal uniek en handgemaakt, en voorzien van de LEDs van Solid Lighting Design. Volkomen terecht betitelt ze veel van haar werk als 'besmet met het design virus'. Veel van haar projecten lijken een evolutie van een levend organisme, een nieuwe populatie van elementaire wezens met een eigen karakter die toch volstrekt organisch maar plotseling (blub) bezit van de ruimte nemen die Pieke Bergmans ze geeft. Het werk voor het 'Llove Hotel' (2010), een tijdelijk 'love hotel' en café in Tokio, vind ik vintage. Ze ging hier de uitdaging aan om een ruimte te ontwerpen waarin alles en iedereen zich geliefd voelt. Het bed kruipt tegen de muur op, stoelen en lampen zijn met elkaar verstrengeld. Het is een aansprekend ontwerp dat authentiek en goed is, maar niet te ver is doorgevoerd. Ze realiseert hier een totaalconcept dat een hele ruimte

gebruikt, de evolutie niet op een enkel object toepast maar in een veelkleurig verhaal vertelt.

De 'virussen' van Pieke Bergmans zijn geen bedreigende parasieten. Ik ervaar ze eerder als vogeltjes die olifanten en krokodillen ontluizen. Ze zijn ongenode, maar welkome gasten, goed gezelschap dat verlichting en vrolijkheid brengt. Zo creëert Pieke Bergmans een existentiële lichtheid die helemaal niet ondragelijk, maar juist poëtisch is. Het is een surrealisme dat direct heel vertrouwd is. Het voelt heel interactief, bij onze wereld horend, uitnodigend.

CREDITS

Deze Light Blub is een onderdeel van een grotere installatie, opgenomen in de collectie van het Groninger Museum 2011.

www.piekebergmans.com

Jury Lars Müller, Sebastian Wrong, Susan Szenasy en / and moderator Sarah Meuleman

Ronald en / and Erik Rietveld (Winnaars Rotterdam designprijs / Winners Rotterdam Design Prize 2011)
en /and Ahmed Aboutaleb (burgemeester Rotterdam / Rotterdam's mayor)

Dimitri Roels (Winnaar Premsele Publieksprijs / Winner Premsele Public Prize 2011) en / and Johan Kleyn (voorzitter Raad van Toezicht Premsele/ chairman Governing Board Premsele)

genomineerden Rotterdam designprijs / nominees Rotterdam Design Prize 2011

COLOFON / COLOPHON

De Rotterdam designprijs 2011 werd georganiseerd door Stichting Designprijs Rotterdam, Premsula, Nederlands Instituut voor Design en Mode en Museum Boijmans Van Beuningen. / The Rotterdam Design Prize 2011 is organised by Stichting Designprijs Rotterdam, Premsula, the Netherlands Institute for Design and Fashion, and Museum Boijmans Van Beuningen.

De Rotterdam designprijs 2011 werd mede mogelijk gemaakt door Gemeente Rotterdam, dienst Kunst en Cultuur. / The Rotterdam Design Prize 2011 is sponsored by the City of Rotterdam, department for Art and Culture.

Bestuur Stichting Designprijs Rotterdam / Trustees Stichting Designprijs Rotterdam

Paul Vlug, voorzitter / chairman
Reyn van der Lugt
Sjarel Ex
Marcel Vroom

Premsula, Nederlands Instituut voor Design en Mode / Premsula, the Netherlands Institute for Design and Fashion

Els van der Plas, directeur / director
Tim Vermeulen, programmamanager / programme manager
Designworld

Museum Boijmans Van Beuningen

Sjarel Ex, directeur / director
Cathy Jacob, hoofd sector Presentaties / director of Exhibitions

ORGANISATIE / ORGANISATION

Artistiek leider / Artistic director

Joanna van der Zanden

Projectleiding / Project manager

Frija Klijn, Museum Boijmans Van Beuningen
Maya Shamir, Premsula, Nederlands Instituut voor Design en Mode / Premsula, the Netherlands Institute for Design and Fashion

Ontwerp tentoonstelling / Exhibition design

Bas van Tol, Studio Müller van Tol

Grafische vormgeving / Graphic design

Joost van der Steen, O.K. PARKING

Publiciteit / Publicity

Sharon Cohen, Museum Boijmans Van Beuningen
Eva Postema, Premsula, Nederlands Instituut voor Design en Mode / Premsula, the Netherlands Institute for Design and Fashion

Educatie en Publieksbegeleiding / Education and Interpretation

Fieke Dieleman, Museum Boijmans Van Beuningen
Catrien Schreuder, Museum Boijmans Van Beuningen

Videoportretten / Video portraits

Robert Andriessen

Vertaler / Translations

Laura Martz

Technische realisatie tentoonstelling / Production exhibition

Technische Dienst / Technical Department Museum Boijmans Van Beuningen

NOMINATIE SCOUTS / NOMINATION SCOUTS

Sophie Krier

Ontwerper en curator, Atelier Sophie Krier / Designer and curator, Atelier Sophie Krier
www.sophiekrier.com

Aziz Bekkaoui

Modevormgever en kunstenaar / Fashion designer and artist
www.azizbekkaoui.com

Joost Grootens

Grafisch ontwerper en hoofd masterprogramma Information Design, Design Academy Eindhoven / Graphic designer and head of master's programme in information design, Design Academy Eindhoven
www.grootens.nl

Matthijs van Dijk

Medeoprichter design consultancy KVD in Amsterdam en hoogleraar Industrieel Ontwerpen TU Delft / Co-founder of the Amsterdam design consultancy KVD and Professor Industrial Design Engineering at TU Delft
www.kvd.com

Ginette Blom & Jacqueline Moors

Richten zich als ontwerpers op opgaven in de openbare ruimte en werken samen onder de naam Blom&Moors. They gear themselves towards design in public space and work together as Blom&Moors.
www.blom-moors.nl

INTERNATIONALE JURY / INTERNATIONAL JURY

Fredric Baas, voorzitter / chairman

Curator kunst en design Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch / Curator art and design Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch
www.sm-s.nl

Susan Szenasy

Hoofdredacteur Metropolis Magazine, NY / Editor in chief Metropolis Magazine, NY
www.metropolismag.com

Sebastian Wrong

Ontwerper en creatief directeur Established & Sons, UK / Designer and creative director Established & Sons, UK
www.establishedandsons.com

Lars Müller

Grafisch ontwerper en uitgever van Lars Müller Publishers, CH / Graphic designer and publisher of Lars Müller Publishers, CH
www.lars-mueller-publishers.com

WWW.DESIGNPRIJS.NL